

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

**Facultatea de Relații Internaționale, Științe
Politice și Administrative**

Departamentul Științe Politice și Administrative

Iulia GORINCIOI

ISTORIA IDEILOR POLITICE

(Ghid metodic)

*Aprobat de
Consiliul Calității al USM*

Chișinău, 2017
CEP USM

CZU 37.016.46:32
G 70

Recenzenți:

Pantelimon VARZARI, doctor habilitat în științe politice, profesor cercetător, profesor universitar, cercetător științific principal în cadrul Institutului de Cercetări Juridice și Politice al AȘM;

Victor SACA, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar la Departamentul Științe Politice și Administrative al Facultății de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative a USM

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Gorincioi, Iulia.

Istoria ideilor politice : (Ghid metodic) / Iulia Gorincioi ; Univ. de Stat din Moldova, Fac. de Relații Intern., Științe Politice și Administrative. – Chișinău : CEP USM, 2017. – 132 p.

Bibliogr. la sfârșitul temei. – 50 ex.

ISBN 978-9975-71-937-7.

37.016.46:32
G 70

© Iulia Gorincioi, 2017

© USM, 2017

ISBN 978-9975-71-937-7

CUPRINS

PRELIMINARII	5
I: COMPETENȚE PROFESIONALE ȘI FINALITĂȚI DE STUDIU	9
II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI DE STUDIU	11
III. SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE- ÎNVĂȚARE-EVALUARE	12
IV. STRATEGII DE EVALUARE/AUTOEVALUARE.....	14
V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR DE CURS/ SEMINAR ȘI A LUCRULUI INDIVIDUAL	26
VI. CONȚINUTUL ORELOR DE CURS. REPERE METODICE ȘI IDEI ESENȚIALE	28
VII. CONȚINUTUL ORELOR DE SEMINAR. REPERE METODICE ȘI LITERATURA RECOMANDATĂ	77
VIII. BIBLIOGRAFIE	114
IX. CERINȚE PENTRU ACTIVITĂȚILE INDIVIDUALE ALE STUDENȚILOR	123
X. LISTA TEMELOR PENTRU TEZE DE AN/LICENȚĂ/ ESEURI/REFERATE/COMUNICĂRI	130

PRELIMINARII

Prezentarea disciplinei. Ideile politice sunt în același timp componente și vehicule ale culturii politice a unei societăți. Ideile politice fiind generate de interesele luptei politice, este important să le distingem și să le cunoaștem. Astfel, politica este și o luptă de idei, o bătălie în jurul unor sisteme de valori și orientări de acțiune. În același timp, prin studiul istoriei ideilor descifrăm știința identității celor implicați în lupta politică. Iată de ce *Istoria ideilor politice* este parte componentă deosebit de importantă a culturii spirituale a umanității, în care este concentrată experiența enormă a generațiilor trecute, sunt reflectate principalele direcții, momente cruciale și rezultatele studierii problemelor politicii și guvernării etc. Obiectul de cercetare al *Istoriei ideilor politice*, după cum reiese din denumirea însăși, îl formează ideile politice și modul de gândire al societății la o anumită etapă de evoluție. Istoria ideilor politice este *disciplina teoretico-istorică fundamentală, obligatorie în pregătirea tinerilor specialiști și joacă un rol de importanță majoră în calitate de condiție necesară de dezvoltare a cunoștințelor politologice contemporane, a sistemului de instruire a tinerilor specialiști în politologie, administrație publică și relații internaționale.*

Dezvoltarea competențelor. Disciplina *Istoria ideilor politice* constituie parte componentă a Planului de învățământ universitar la FRISPA, la Ciclul I, anul I de studii, și are ca obiective formarea la studenți a unei închipuiri sistemice despre dezvoltarea gândirii politice; familiarizarea tineretului studios cu paradigmele teoretico-metodologice ale universului ideilor politice; cunoașterea mai profundă a diferitelor ipostaze doctrinare ale învățăturilor politice expuse de-a lungul istoriei civilizației umane; înțelegerea dinamicii gândirii politice contemporane.

Competențe profesionale dezvoltate la disciplina *Istoria ideilor politice*:

- însușirea ideilor și conceptelor politice reprezentative pentru gândirea politică;
- familiarizarea cu conținutul principalelor opere ale gândirii politice;
- înțelegerea importanței ideilor politice pentru teoria și practica politică.

Competențe transversale dezvoltate la disciplina Istoria ideilor politice:

- manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific;
- promovarea unui sistem de valori culturale, morale și civice;
- valorificarea optimă și creativă a propriului potențial în activitățile științifice;
- participarea la propria dezvoltare profesională.

Baza metodică a disciplinei *Istoria ideilor politice* oferă diferite mecanisme de studiu, care permit specialiștilor în domeniul politic nu doar să cunoască evoluția ideilor politice începând cu antichitatea, dar și *să-și formeze deprinderi de analiză politică și critică, deprinderi de tipologizare și comparare a ideilor, concepțiilor, teoriilor și doctrinelor politice, să poată depista dependența esenței ideilor politice de factorii obiectivi și subiectivi, să pună în valoare tehnicile și conceptele politico-juridice, realizate pe parcursul istoriei.*

Cursul *Istoria ideilor politice* cuprinde intervalul istoric din mileniul IV î.e.n. până la apariția științei politice contemporane, sfârșitul secolului XIX, și *este structurat în patru capitole:* etapa antică (mileniul IV î.e.n. – sec. V e.n.), etapa medievală (secolul V e.n. – secolul XV e.n.), etapa Renașterii și Reformăției (secolul XV e.n. – secolul XVI e.n.), etapa modernității (secolul XVII – sfârșitul secolului XIX). La etapa contemporană, *Istoria ideilor politice se afirmă ca școală a gândirii alternative*, asigurând enorme posibilități de studiere a vastului material istoric și contemporan prin analiza

comparată și critică a diverselor teorii, școli, curente ale gândirii politice, prin recepționare și meditație asupra problemelor politice, ținându-se cont și de discuțiile multiseculare asupra acestor probleme, prin *promovarea atitudinii tolerante și a pluralismului de opinii*, fără de care nu poate fi concepută democrația.

Toate acestea sunt extrem de relevante pentru pregătirea unui student în domeniul științelor politice, iar înțelegerea ideilor politice necesită atât *gândire critică*, cât și *analiză detaliată și atentă a lucrurilor – aptitudini dezvoltate de Istoria ideilor politice*. Discutarea și analiza critică a principalelor idei politice în cadrul cursului, în contextul problemelor contemporane, nu poate decât să îmbogățească cunoștințele studenților și să-i ajute să-și formeze abilitățile necesare în pregătirea și constituirea lor profesională. De aici actualitatea și necesitatea studierii istoriei ideilor politice în procesul de pregătire a specialiștilor *în domeniul științelor politice, administrației publice și relațiilor internaționale*, care trebuie să posede un vast bagaj de cunoștințe despre modalitatea în care erau concepute fenomenele politico-juridice și moral-spirituale la diferite etape de evoluție a societății.

Structura Ghidului. *Ghidului metodic* la disciplina *Istoria ideilor politice* include următoarele secțiuni: Preliminarii, competențe profesionale și finalități de studiu axate pe obiectivele generale ale disciplinei, administrarea disciplinei, sugestii metodologice de predare-învățare-evaluare, strategii de evaluare, tematica și repartizarea orientativă a orelor de curs/seminar și a lucrului individual, conținutul orelor de curs, conținutul orelor de seminar, lista bibliografică, cerințele pentru activitățile individuale ale studenților, lista temelor pentru teze de an/ licență/ masterat. O atenție deosebită la elaborarea curriculumului disciplinei s-a acordat lucrului individual, ca componentă a procesului de învățare și evaluare. În același timp, este reflectată literatura recomandată atât pentru fiecare temă de seminar, cât și într-o modalitate sistematizată la finele Ghidului metodic.

Scopul și regulile de utilizare. Prezentul *Ghid metodic* la disciplina *Istoria ideilor politice* are ca finalitate prezentarea unui conținut de ansamblu coerent, de metode de învățare și evaluare privind atingerea obiectivelor determinate și reflectă în ultimă instanță activitatea sistematică, organizată și dirijată privind desfășurarea procesului de predare-învățare cu finalități teoretice și aplicative. Prin tematică și conținut, prin structură, metode și tehnici de analiză, cursul *Istoria ideilor politice* se adresează în special *studenților de la Facultatea de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative* a Universității de Stat din Moldova, poate fi propus și *studenților în domenii înrudite, oferind o introducere la nivelul culturii generale de specialitate absolut obligatorie în științe politice*, în egală măsură și celor interesați în a-și îmbogăți orizontul teoretic în planul ideilor politice. Cursul este predat în limba română.

I. COMPETENȚE PROFESIONALE ȘI FINALITĂȚI DE STUDIU

Însușirea cunoștințelor la disciplina *Istoria ideilor politice* va permite studenților:

✓ ***La nivel de cunoaștere și înțelegere:***

- să determine obiectul de studiu al *Istoriei ideilor politice*;
- să definească statutul epistemologic al *Istoriei ideilor politice*;
- să identifice etapele de evoluție a gândirii politice;
- să evidențieze doctrinele și ideologiile politice în evoluția lor;
- să distingă legitățile de dezvoltare a istoriei ideilor politice;
- să interpreteze ideile politice în corelație cu contextul istoric;
- să utilizeze metoda comparativ-istorică și genetică în aprecierea ideilor politice;
- să transpună cunoștințele dobândite în cercetarea realității politice.

✓ ***La nivel de aplicare:***

- să stabilească locul și rolul *Istoriei ideilor politice* în sistemul științelor politice;
- să explice mecanismul de alternanță a tradițiilor intelectuale ale *Istoriei ideilor politice*;
- să interpreteze coraportul dintre *Istoria ideilor politice* și *Filosofia politică*;
- să argumenteze dependența dezvoltării ideilor politice de lupta de clase;
- să analizeze interdependența dintre nivelul de dezvoltare al societății și gradul de maturitate al ideilor politice;

- să stabilească legătura dintre doctrinele politice și experiența practică la diverse etape ale evoluției societății;
- să interpreteze în logica lor internă cele mai importante opere de gândire politică;
- să compare paradigmele naturală și socială ale *Istoriei ideilor politice*;
- să formuleze problemele actuale ale *Istoriei ideilor politice*;
- să argumenteze evenimentele politice contemporane în baza ideilor expuse de gânditori;
- să aplice cunoștințele acumulate prin studierea *Istoriei ideilor politice* în democratizarea guvernării politice contemporane;

✓ **La nivel de integrare:**

- să estimeze importanța studierii ideilor politice din perspectivă politologică;
- să proiecteze relația dintre *Istoriei ideilor politice* și sistemul de științe politice;
- să evalueze acțiunea politică prin dimensiunea social-economică și istorico-temporală a doctrinelor politice;
- să evalueze rolul doctrinelor politice în dezvoltarea societății;
- să estimeze funcționalitatea teoriilor politice în realizarea interesului public;
- să propună recomandări practice pentru elaborarea proiectelor politice;
- să elaboreze proiecte și comunicări în cercetarea doctrinar-teoretică a ideilor politice;
- să aplice cunoștințele și deprinderile de lucru în domeniul științelor politice;

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI DE STUDIU

Codul disciplinei din planul de studii	Denumire a disciplinei	Responsabil de disciplină	Semestrul	Ore					Evaluarea	Nr. de credite
				Total	inclusiv					
					C	S	L	L I		
F.01.01.02	Istoria ideilor politice (specialitatea POLITOLOGIE)	Iulia GORIN CIOI, dr.,conf. univ	I	180	45	45		90	ex	6
F.01.O.01.	Istoria ideilor politice (specialitatea ADMINISTRARE PUBLICĂ)	Iulia GORIN CIOI, dr.,conf. univ.	I	150	30	30		90	ex	5
F.01.O.01.	Istoria ideilor politice (specialitatea RELAȚI INTERNAȚIONALE)	Iulia GORIN CIOI, dr.,conf. univ	I	120	30	30		60	ex	4

III. SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

- **Formele de organizare a instruirii:**

Predarea disciplinei *Istoria ideilor politice* se efectuează prioritar prin două forme de bază – *cursul* și *seminarul*. În dependență de obiectivele urmărite, cursul se realizează prin mai multe tipuri de prelegeri: *prelegere introductivă, prelegere clasică, prelegere mixtă, prelegere-dezbatere, prelegere problematizată, prelegere totalizatoare sau de sinteză* etc.

Cu scopul de a stimula gândirea critică și analitică a studenților, imaginația, creativitatea și originalitatea viziunilor acestora, seminariile vor fi de mai multe tipuri: *seminar introductiv, seminar de recapitulare, seminar-dezbatere, seminar de analiză a textelor, seminar de învățare prin cooperare, seminar axat pe acțiunea de cercetare, seminar ilustrativ-explicativ și euristic, seminar axat pe studiul de caz.*

Metodele de lucru vor fi și ele destul de variate: *expunerea, explicația, dialogul, prezentarea, prezentarea în format electronic a informațiilor, demonstrația, lucrul în grup (în echipă), discuția, dezbateră, masa rotundă.*

- **Strategii/ tehnologii didactice aplicate:**

Predarea-învățarea disciplinei se va axa pe tehnologii și strategii didactice, care evaluează și analizează critic ideile politice, care dezvoltă la student capacitățile de argumentare/contraargumentare, care stimulează sistematizarea și consolidarea cunoștințelor avute și a celor noi dobândite, care provoacă creativitate. Într-un cuvânt, valorifică cunoștințele și capacitățile studenților în contexte reale, realizând astfel: legătura teoriei cu practica; dezvoltarea cooperării; dezvoltarea gândirii și a operațiilor acesteia; formarea și dezvoltarea competențelor cognitive și metacognitive; dezvoltarea competențelor

comunicaționale; dezvoltarea capacității investigative. La general, *expunerea didactică, conversația didactică, demonstrația, lucrul cu textele operelor gânditorilor politici, problematizarea, diferite activități frontale, activități de grup, activități individuale, într-o formă combinată sau parțial, de realizare a obiectivelor fixate.*

IV. STRATEGII DE EVALUARE/AUTOEVALUARE

În cadrul disciplinei *Istoria ideilor politice* evaluarea cunoștințelor se realizează în modul următor:

A) *Evaluarea inițială* este tipul de evaluare care se efectuează la începutul studierii cursului *Istoria ideilor politice*. Prin evaluarea inițială se realizează:

- informarea asupra nivelului cunoștințelor și capacităților anterioare de care studenții dispun la începutul unui nou proces de învățare;

- stabilirea datelor necesare pentru proiectarea noului proces de învățământ, inclusiv prin intercalarea unor secvențe de recuperare sau de reactualizare a cunoștințelor, pentru prevenirea lacunelor și pentru asigurarea continuității procesului de învățare;

- stabilirea punctelor inițiale de reper pentru evaluarea reușitei, prin raportarea rezultatelor finale la datele de pornire.

B) *Evaluarea curentă* are ca obiectiv asigurarea pregătirii sistematice și continue, nu se anunță din timp, se realizează pe parcursul procesului educațional în cadrul cursurilor, seminarelor, activității practice, consultațiilor. Prin această formă de evaluare profesorul va monitoriza procesul de formare a competențelor profesionale ale viitorilor specialiști. În cadrul ei se include și lucrul individual/independent al studentului, care de asemenea se realizează sistematic pe parcursul semestrului de studii.

C) *Evaluarea sumativă intermediară*. La sfârșitul **săptămânilor șapte și treisprezece** se organizează cele două testări programate de evaluare sumativă, care totalizează situația intermediară a reușitei studenților și se efectuează prin probe scrise. Evaluarea sumativă are un caracter retrospectiv și presupune o comparare a rezultatelor cu obiectivele urmărite.

Ea oferă date în baza cărora se poate proceda la o ameliorare a strategiilor de predare și învățare.

D) *Evaluarea sumativă finală* are ca obiectiv: *verificarea structurării în sisteme informaționale a capacității de sinteză privind cunoașterea întregii materii de studiu*. Evaluarea dată are funcția de bilanț și se realizează la încheierea studiului disciplinei. Formele de realizare a evaluării finale la disciplina *Istoria ideilor politice* este *examenul scris*.

Cunoștințele vor fi apreciate în baza baremului de notare de 10 puncte. Nota pe semestru se va calcula în baza notei medii primite la evaluările curente, a notelor pentru testări și a celei cu care a fost apreciat lucrul individual. Nota finală se va calcula în baza notei pe semestru și a notei primite la examen în corespundere cu proporția 60% la 40%.

Exemple de tehnici de evaluare

Evaluarea sumativă intermediară

(lucrări de control, testări)

Lucrarea de control Nr. I

1. Identificați obiectul de studiu al *Istoriei ideilor politice*.
2. Analizați legitățile *Istoriei ideilor politice*.
3. Evaluați importanța *Istoriei ideilor politice* în instruirea politologică.

Lucrarea de control Nr. II

1. Distingeți cadrul social-politic al Europei Occidentale din secolele XII - XIV.
2. Analizați doctrina politică a lui William Ockam ca reprezentant al gândirii umaniste medievale.
3. Estimați contribuția lui Marsilio de Padova la crearea științei politice moderne.

Evaluarea sumativă finală

(test de examinare)

TESTUL Nr. 1

Pentru examenul de evaluare la disciplina *Istoria ideilor politice*

Ciclul I, anul I, specialitatea *Politologie*

SUBIECTUL 1 : Ideile politice ale lui Aristotel

- 1.1. Expuneți ideile Stagiritului despre stat și formele de guvernământ. (3 pct.)
- 1.2. Analizați raportul dintre politică și etică în concepția lui Aristotel. (5 pct.)
- 1.3. Estimați contribuția lui Aristotel în cunoașterea științifică a politicului. (7 pct.)

SUBIECTUL 2 : Doctrina politică a lui Immanuel Kant

- 2.1. Definiți principiul imperativului categoric în filosofia lui Kant. (3 pct.)
- 2.2. Analizați ideile politice ale lui Kant expuse în „*Proiectul spre o pace eternă*”. (5 pct.)
- 2.3. Estimați contribuția lui Kant la dezvoltarea științei politice. (7 pct.)

Barem de evaluare:

10	9	8	7	6	5	4	3	2
30 - 29	28 - 26	25 - 19	18 - 12	11 - 9	8 - 6	5 - 4	3 - 2	1 - 0

Data _____ examiner _____

TESTUL Nr. 2

Pentru examenul de evaluare la disciplina *Istoria ideilor politice*
Ciclul I, anul I, specialitatea *Politologie*

SUBIECTUL 1: Budismul ca curent politico-religios al Indiei Antice

- 1.1. Relatați condițiile istorice și politico-sociale ale apariției budismului. (3 pct.)
- 1.2. Analizați ideile politice ale budismului ca învățătură etică antibrahmanică. (5 pct.)
- 1.3. Evaluați aportul esențial al budismului în gândirea politică a Indiei Antice. (7 pct.)

SUBIECTUL 2: Concepțiile social-politice din perioada Renașterii

- 2.1. Identificați Renașterea ca fenomen și curent social-politic. (3 pct.)
- 2.2. Analizați ideile politice ale lui Nicollo Machiavelli. (5 pct.)
- 2.3. Proiectați contribuția lui Jean Bodin ca unul dintre părinții științei politice moderne. (7 pct.)

Barem de evaluare:

10	9	8	7	6	5	4	3	2
30 - 29	28 - 26	25 - 19	18 - 12	11 - 9	8 - 6	5 - 4	3 - 2	1 - 0

Data _____ examiner _____

TESTUL Nr. 3

Pentru examenul de evaluare la disciplina *Istoria ideilor politice*
Ciclul I anul I, specialitatea *Politologie*

SUBIECTUL 1 : Doctrina politică a Romei Antice

- 1.1. Descrieți factorii ce au determinat specializarea gândirii politice romane în una juridică. (3 pct.)
- 1.2. Analizați ideile politice ale lui Marcus Tullius Cicero. (5 pct.)
- 1.3. Evaluați importanța stoicilor romani în evoluția ideilor politice. (7 pct.)

SUBIECTUL II : Gândirea iluministă în spațiul românesc

- 2.1. Redați esența și periodizarea iluminismului în spațiul românesc. (3 pct.)
- 2.2. Analizați ideile politice ale pașoptiștilor ca promotori ai iluminismului în spațiul românesc. (5 pct.)
- 2.3. Estimați rolul lui Mihail Kogălniceanu în evoluția gândirii pașoptiste. (7 pct.)

Barem de evaluare:

10	9	8	7	6	5	4	3	2
30 - 29	28 - 26	25 - 19	18 - 12	11 - 9	8 - 6	5 - 4	3 - 2	1 - 0

Data _____ examiner _____

SUBIECTE PENTRU EVALUAREA FINALĂ

1. Obiectul de studiu al *Istoriei ideilor politice*.
2. Noțiunea și structura doctrinelor politice. Criteriile de apreciere a doctrinelor politice.
3. Legăturile *Istoriei ideilor politice* cu alte științe socioumanistice.
4. Metodele de cercetare a învățăturilor social-politice.
5. Legitățile *Istoriei ideilor politice*.

6. Problema periodizării *Istoriei ideilor politice*.
7. Coordonatele social-politice și economice ale Orientului Antic.
8. Elementele de gândire politică în Egiptul Antic.
9. Începuturile gândirii politice în Babilonul Antic, India și Persia.
10. Ideile social-politice ale brahmanismului – curent politic, religios și moral.
11. Budismul ca curent politico-etic în India Antică.
12. Ideile politice în *Legile lui Manu*.
13. Ideile politice în *Artachastra lui Cautilya*.
14. Afirmarea și dezvoltarea ideilor politice în China Antică.
15. Problemele social-etice și politice în învățătura lui Confucius (Kong Fu-zi, a. 551–479 î.e.n.)
16. Ideile social-politice ale lui Mo-tzi (479-381 î.e.n.) și ale lui Lao-zi (cca a. 604–531 î.e.n.)
17. Ideile politice ale legiștilor. Fatzia (*fa* – legea și *jia* – familie) în China Antică a secolului VII-VI î.e.n.
18. Polisele antice ca societăți social-politice și ca obiect al *Istoriei ideilor politice*.
19. Ideile politice ale lui Heraclit din Efes (cca 550-480 î.e.n.).
20. Ideile politice ale celor șapte înțelepți.
21. Concepția politică a sofistilor.
22. Socrate ca gânditor politic.
23. Tendințele în dezvoltarea ideilor social-politice în perioada istoriei clasice a Greciei Antice.
24. Doctrina social-politică a lui Platon (427-347 î.e.n.). Concepția de stat ideal.
25. Învățătura social-politică a lui Aristotel (384-322 î.e.n.). Etica și politica ca „filosofie despre om”.
26. Concepțiile social-politice ale lui Epicur (341-270 î.e.n.).
27. Gândirea politică a reprezentanților stoicismului timpuriu (secolul III – II î.e.n.).
28. Tabloul social-politic al Romei Antice.
29. Învățătura social-politică a lui Cicero (103-143 î.e.n.).

30. Reprezentanții stoicismului roman Seneca, Marc Aureliu, Epictet.
31. Organizarea social-politică în viziunea jurisconsultilor romani.
32. Creștinismul și viziunea monoteistă de organizare a lumii.
33. Doctrina politico-juridică a lui Marcus Tullius Cicero.
34. Patristica și locul politic al Sfinților părinți (Sf. Aurelius Augustin).
35. Ideile scolastice medievale de organizare politică a societății. Albert cel Mare și Toma d'Aquino.
36. Ideile social-politice ale lui Marsilio da Padova (1275-1342) și William Occam.
37. Doctrina politică a lui Dante Alighieri (1265-1391) în lucrarea „*De Monarhia*”.
38. Reforma gregoriană a bisericii catolice din secolul al XI-lea și consecințele ei politice.
39. Concepțiile social-politice ale legiștilor medievali.
40. Influența islamului asupra dezvoltării gândirii politice și culturii spirituale a societății.
41. Doctrina social-politică a lui Ibn Khaldun (1332-1406).
42. Caracteristicile principale ale Renașterii, organizarea politică a statului și societății.
43. Niccolo Machiavelli (1469-1527), gânditor politic. Teoria puterii în lucrările sale.
44. Realismul gândirii politice a lui Machiavelli. Machiavellismul.
45. Proiectul statului ideal al lui Francesco Guicciardini.
46. Apariția teoriei suveranității de stat. Jean Bodin (1530-1596).
47. Direcțiile principale ale ideilor social-politice în epoca Reformei.
48. Concepțiile politice ale reprezentanților Reformei în Germania. Luther Martin (1482-1546).
49. Programul social-politic al lui Thomas Müntzer (1490-1525).
50. Teoria calvinismului. Jean Calvin (1509-1564).
51. Ideile politice ale lui Erasmus din Rotterdam (1466-1536).
52. Gândirea comunist-utopică a lui Thomas Morus (1478-1535).

53. Ideie politice în opera lui Tommaso Campanella (1568-1639).
54. Direcțiile principale și trăsăturile caracteristice ale concepțiilor social-politice în epoca revoluțiilor burgheze timpurii.
55. Rolul teoriei dreptului natural și contractului social în fundamentarea concepțiilor social-politice ale epocii moderne.
56. Concepția politică a lui Hugo Grotius (1583-1645).
57. Ideile social-politice ale lui Benedict Baruch Spinoza (1632-1677).
58. Doctrina social-politică a lui John Locke (1632-1704) despre ideologia compromisului social.
59. Dezvoltarea ideilor politice de către Thomas Hobbes (1588-1679).
60. Parametrii Iluminismului ca curent politic.
61. Iluminismul italian. Cesare Beccaria (1738-1794).
62. Învățătura lui Janbatista Vico (1669-1744).
63. Iluminismul francez. Trăsăturile specifice.
64. Programul politic al lui Voltaire-Marie Francois Arouet (1694-1778).
65. Învățătura social-politică a lui Montesquieu (1689-1755).
66. Concepția politică în opera lui J.J. Rousseau (1712-1778). Teoria contractuală.
67. Socialismul și comunismul utopic în perioada revoluției burgheze din Franța.
68. Iluminismul german în sec. XVII și XVIII. G.W. Leibniz (1646-1716).
69. Concepțiile Iluminismului în doctrina politică a lui I.G. Herder (1744-1803).
70. Ideile politice susținute de Samuel Puffendorf.
71. Premisele social-economice și ideologice ale mișcării de independență în SUA.
72. Concepțiile social-politice ale lui Thomas Paine (1737-1809).
73. Viziunile politice ale lui Benjamin Franklin.
74. Ideile social-politice ale lui Thomas Jefferson (1734-1826).

75. Ideile politice ale federaliștilor americani (T.Madison, A.Hamilton).
76. Ideile politice în perioada revoluției franceze (Syès, J.A. Condors, Robespierre, Marat, Saint-Just și Babeuf).
77. Doctrina politico-morală a lui Immanuel Kant (1724-1804).
78. Ideile politice ale lui Johan Gottlieb Fichte (1762-1814).
79. Dezvoltarea doctrinei politice de către Hegel (1770-1830).
80. Liberalismul european și rolul lui în dezvoltarea societății contemporane.
81. Doctrina liberalismului și semnificația ei.
82. Concepțiile politice ale lui Jeremy Bentham (1748-1832).
83. Ideile politice ale lui Benjamin Constant (1767-1830).
84. Doctrina politică a lui Alexis de Tocqueville (1805-1859).
85. Sistemul sociologic al lui Auguste Comte (1798-1857).
86. Doctrina utilitaristă a lui John Stuart Mill (1806-1873).
87. Socialismul și comunismul utopic în prima jum. a sec XIX.
Saint-Simon (1760-1825); Charles Fourier (1722-1837); Robert Owen (1771-1858).
88. Marxismul sau ideile politice ale lui Karl Marx și Friedrich Engels.
89. Învățătura politico-juridică a lui Friedrich Wilhelm Nietzsche (1844-1900).
90. Școala sociologică a lui Max Weber (1864-1920).
91. Ideile iluministe ale lui Gheorghe Asachi (1788-1869).
92. Ideile politice ale lui Dmitrie Cantemir (1673-1723).
93. Ideile politice ale lui Mihai Eminescu (1850-1889).
94. Ideile politice ale lui Mihail Kogălniceanu (1817-1891).
95. Concepția politică a lui Constantin Stere (1865-1936).
96. Impactul modernizării și globalizării asupra gândirii politice contemporane.
97. Probleme actuale în *Istoria ideilor politice*.

SUBIECTE PENTRU EXAMENUL DE LICENȚĂ

1. Obiectul de studiu al *Istoriei ideilor politice*.
2. Legitățile *Istoriei ideilor politice*.
3. Problema periodizării *Istoriei ideilor politice*.
4. Budismul ca curent politicoetic în India Antică.
5. Problemele social-etice și politice în învățătura lui Confucius (551-479 î.e.n.).
6. Ideile politice ale legiștilor.
7. Socrate ca gânditor politic.
8. Doctrina social-politică a lui Platon (427-347 î.e.n.). Concepția de stat ideal.
9. Învățătura social-politică a lui Aristotel (384-322 î.e.n.). Etica și politica ca „filosofie despre om”.
10. Tabloul social-politic al Romei Antice.
11. Învățătura social-politică a lui Cicero (103-143 î.e.n.).
12. Organizarea social-politică în viziunea jurisconsultilor romani.
13. Ideile scolastice medievale de organizare politică a societății și Toma d’Aquino.
14. Ideile social-politice ale lui Marsilio da Padova (1275-1342) și William Occam.
15. Doctrina politică a lui Dante Alighieri (1265-1391) în lucrarea „*De Monarhia*”.
16. Concepțiile social-politice ale legiștilor medievali.
17. Caracteristicile principale ale Renașterii, organizarea politică a statului și societății. Niccolo Machiavelli (1469-1527), gânditor politic.
18. Proiectul statului ideal al lui Francesco Guicciardini.
19. Apariția teoriei suveranității de stat. Jean Bodin (1530-1596).
20. Direcțiile principale ale gândirii social-politice în epoca Reformei.
21. Gândirea comunist-utopică a lui Thomas Morus (1478-1535). Tommaso Campanella (1568-1639).

22. Teoria dreptului natural și contractului social.
23. Concepția politică a lui Hugo Grotius (1583-1645).
24. Ideile social-politice ale lui Benedict Baruch Spinoza (1632-1677).
25. Doctrina social-politică a lui John Locke (1632-1704). Ideologia compromisului social.
26. Dezvoltarea gândirii politice de către Thomas Hobbes (1588-1679).
27. Parametrii Iluminismului ca curent politic.
28. Iluminismul italian. Cesare Beccaria (1738-1794).
29. Învățătura lui Janbatista Vico (1669-1744).
30. Iluminismul francez. Trăsăturile specifice. Programul politic al lui Voltaire François-Marie Arouet (1694-1778).
31. Învățătura social-politică a lui Montesquieu (1689-1755).
32. Concepția politică în opera lui J.J. Rousseau (1712-1778). Teoria contractuală.
33. Iluminismul german în sec. XVII și XVIII. Ideile politice ale lui G.V. Leibniz (1646-1716).
34. Concepțiile Iluminismului în doctrina politică a lui I.G. Herder (1744-1803).
35. Ideile politice susținute de Samuel Puffendorf.
36. Concepția social-politică a lui Thomas Paine (1737-1809).
37. Ideile politice ale federaliștilor americani (T.Madison, A.Hamilton).
38. Ideile politice în perioada revoluției franceze (Sydes, J.A. Condors, Robespierre, Marat, Saint-Just și Babeuf).
39. Doctrina politico-morală a lui Immanuel Kant (1724-1804).
40. Ideile politice ale lui Johan Gottlieb Fichte (1762-1814).
41. Dezvoltarea doctrinei politice de către Hegel (1770-1830).
42. Doctrina liberalismului și semnificația ei.
43. Concepțiile politice ale lui Jeremy Bentham (1748-1832).
44. Ideile politice ale lui Benjamin Constant (1767-1830).
45. Doctrina politică a lui Alexis de Tocqueville (1805-1859).

46. Doctrina utilitaristă a lui John Stuart Mill (1806-1873).
47. Socialismul și comunismul utopic în prima jum. a sec. XIX.
Saint-Simon (1760-1825); Charles Fourier (1722-1837); Robert Owen (1771-1858).
48. Marxismul sau ideile politice ale lui Karl Marx și Friedrich Engels.
49. Învățătura politico-juridică a lui Friedrich Wilhelm Nietzsche (1844-1900).
50. Școala sociologică a lui Max Weber (1864-1920).
51. Ideile iluministe ale lui Gheorghe Asachi (1788-1869).
52. Ideile politice ale lui Dimitrie Cantemir (1673-1723).
53. Ideile politice ale lui Mihai Eminescu (1850-1889).
54. Ideile politice ale lui Mihail Kogălniceanu (1817-1891).
55. Concepția politică a lui Constantin Stere (1865-1936).
56. Impactul modernizării și globalizării asupra gândirii politice contemporane.
57. Probleme actuale ale *Istoriei ideilor politice*.

**V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A
ORELOR DE CURS/ SEMINAR ȘI A LUCRULUI
INDIVIDUAL**

Nr. d/o	Unități de conținut	Ore		
		Curs	Seminar	Lucrul individual
		zi	zi	zi
1.	<i>Istoria ideilor politice</i> : Fundamente teoretico-metodologice	2	2	4
2.	Concepția politico-juridică în Orientul Antic	2	2	4
3.	Emergența ideilor politice în Grecia Antică	2	2	3
4.	Filosofia politică clasică a Greciei Antice	2	2	5
5.	Gândirea politico-juridică în Roma Antică	2	2	5
6.	Gândirea politică în Evul Mediu	2	2	4
7.	Gândirea umanistă medievală	2	2	4
8.	Gândirea politico-juridică în epoca Renașterii	2	2	5
9.	Formula politică a Reformei	2	2	4
10.	Utopia ca tradiție și mod de cunoaștere în <i>Istoria ideilor politice</i>	2	2	4
11.	Gândirea politico-juridică în perioada revoluției olandeze din secolul XVII	2	2	4
12.	Ideile politice în perioada revoluției burgheze timpurii din Anglia secolului XVII	2	2	5

13.	Gândirea politică în perioada iluminismului francez	2	3	4
14.	Gândirea politică în perioada iluminismului italian și german	2	2	4
15.	Gândirea politică iluministă în spațiul românesc din secolul XIX	2	2	4
16.	Gândirea politică în perioada luptei pentru independență a coloniilor americane (1775-1783)	2	2	4
17.	Gândirea politică din timpul Marii Revoluții Franceze (1789)	2	2	4
18.	Concepția politică a reprezentanților filosofiei clasice germane (sf. sec. XVIII-înc. sec.XIX)	2	2	4
19.	Ideile politice ale liberalismului și reprezentanții lui în Anglia, Franța, Germania	2	2	4
20.	Mișcarea muncitorească și emergența gândirii socialiste în secolul XIX	2	2	3
21.	Doctrina politică marxistă și contradicțiile ei	2	2	4
22.	Gândirea politico-juridică europeană din jumătatea a doua a secolului XIX-începutul secolului XX. Apariția științei politice contemporane.	3	2	4
În total		45	45	90

VI. CONȚINUTUL ORELOR DE CURS. REPERE METODICE ȘI IDEI ESENȚIALE

Tema 1. ISTORIA IDEILOR POLITICE. FUNDAMENTE TEORETICO-METODOLOGICE

Unități de conținut

1. Obiectul de studiu și tradițiile intelectuale ale *Istoriei ideilor politice* ca domeniu didactico-științific.
2. Metodele, noțiunile fundamentale, paradigmele și legitățile de dezvoltare ale *Istoriei ideilor politice*.
3. Problema periodizării *Istoriei ideilor politice*.

Obiective de referință:

- să definească actualitatea, necesitatea de studiu și tradițiile intelectuale ale *Istoriei ideilor politice*;
- să caracterizeze obiectul de studiu, locul și rolul *Istoriei ideilor politice* în sistemul științelor politice;
- să identifice noțiunile fundamentale și legitățile de dezvoltare ale *Istoriei ideilor politice* ca domeniu teoretico-științific;
- să analizeze punctele de vedere din literatura de referință în problema periodizării istoriei ideilor politice;
- să estimeze rolul *Istoriei ideilor politice* în pregătirea tinerilor specialiști.

Forme și strategii de organizare a activității didactice:

Curs teoretic: *Prelegere - Prezentare*

Metode de predare: *expunere, dezbateri, problematizare*

Termeni-cheie și conținut rezumativ

Istoria intelectuală și istoria ideilor. Mutații fundamentale ale ideilor politice. Ideile politice ca obiect de studiu istorico-teoretic. Obiectul *Istoriei ideilor politice*. Locul și rolul *Istoriei ideilor politice* în

sistemul științelor politice. Istoria ideilor politice, Politologia și Teoria statului și dreptului: probleme de interdependență. Raportul cu unele discipline limitrofe ale sistemului științelor politice. Tradițiile intelectuale ale *Istoriei ideilor politice*. Legitățile *Istoriei ideilor politice*. Principiul istorismului în *Istoria ideilor politice*. Aparatul categorial și delimitări terminologice. Categoriile și problemele principale. Idei, paradigme, probleme științifice. Teorie, școală, curent. Noțiunea și structura doctrinei politice (suportul teoretico-conceptual, conținutul și teze-program). Paradigmele *Istoriei ideilor politice* (mitico-religioasă, naturalistă, socială și critico-științifică). Niveluri paradigmale ale gândirii politice (protologic, paralogic, logic și metalogic). General-umanul și socialul în *Istoria ideilor politice*. Limbaj ideologic și comunicare politică. Criteriile de apreciere a doctrinelor politice. Coraportul dintre doctrina politică și ideologia politică. Metode, moduri de abordare, tehnici și instrumente de cercetare a învățăturilor social-politice. Periodizarea istoriei ideilor politice. Disputa ideologică și dependența periodizării istoriei ideilor politice de circumstanțele civilizationale. Probleme actuale în *Istoria ideilor politice*.

Bibliografie:

1. Boari V. *Filosofia și condiția morală a cetății*. Cluj: Dacia, 1991.
2. Cernica V. *Cetatea sub blocada ideii. Schiță fenomenologică a istoriei gândirii politice*. Iași: Institutul European, 2005.
3. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
4. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсесянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
5. Miroiu M., Miroiu A. *Ghid de idei politice*. București, 1991.
6. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
7. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
8. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I, P. II. București, 2002. [online] <http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017) <http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/politice-2.pdf> (vizitat 13.02.2017)

9. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011 [on-line] <http://ro.scribd.com/doc/96624708/P-varzari-igp-Note-de-Curs-Chisinau-Pontos-2011-1> (vizitat 13.01.2015).
10. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 [on-line] http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch._-USPEE2017.pdf (vizitat 10.02.2017).

Tema 2. CONCEPȚIA POLITICO-JURIDICĂ ÎN ORIENTUL ANTIC

Unități de conținut

1. Trăsăturile specifice gândirii politico-juridice a Orientului Antic.
2. Curente politico-religioase ale Indiei Antice și originalitatea lor.
3. Particularitățile gândirii politice a Chinei Antice la mijlocul mileniului I î.e.n.
4. Confucianismul și legiștii ca curente politice ale Chinei Antice.

Obiective de referință:

- să definească particularitățile gândirii politice în Orientul Antic;
- să estimeze contribuția budismului pentru gândirea politică antică;
- să compare ideile politice ale Indiei și Chinei Antice;
- să caracterizeze ideile politice despre stat, politică și drept ale confucianismului;
- să estimeze principiul antropocentric al confucianismului;
- să analizeze concepția patriarhală a statului la Confucius;
- să evalueze efectele reformelor politice ale legiștilor asupra modului de gândire.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic *Prelegere mixtă*

Metode: *expozitive* (prelegere cu dialog, dezbateri, conversația de consolidare)

Forme: *activități frontale*

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Analiza generală a epocii. Coordonatele social-politice ale Orientului Antic. Noțiunea de Orient Antic în *Istoria ideilor politice*. Particularitățile dezvoltării societăților timpurii în Orientul Antic. Politica ca parte a complexului religios - filosofic în Lumea Antică. Elementele de gândire politică în Egiptul Antic. Începuturile gândirii politice în Babilonul Antic. Particularitățile ideilor politice în India și Persia Antică. Ideile social-politice ale brahmanismului ca curent politic, religios și moral. Analiza comparată a brahmanismului cu budismul. Ideile etico-politice inovatorii ale budismului. Contribuția budismului la ideile politice universale. Afirmarea și dezvoltarea ideilor politice în China Antică. Originalitatea gândirii politice chineze. Doctrina mistico-filosofică a lui Lao-zi ca fondator al dao-ismului. Concepția politică despre stat a lui Lao-zi (369-286 î.e.n.) ca fondator al anarhismului timpuriu. Problemele social-etice și politice în învățătura lui Confucius (551-479 î.e.n.). Problema statului, puterii și tradițiilor din perspectiva lui Confucius. Cultul monarhului. Contradicțiile în doctrina filosofică și moral-juridică a lui Confucius. Dialectica legilor *Li* și *Fa* în concepția lui Confucius. Proslăvirea ritualului. Confucius ca promotor al consensului dintre trecut și prezent, tradiție și meritocrație. Caracterul antropocentric și moral al concepției politice a lui Confucius. Confucius ca fondator al teoriei patriarhale a statului. Confucianismul ca ideologie oficială a imperiului chinez. Eternitatea ideilor politice ale lui Confucius. Caracterul global și actualitatea ideilor politice ale lui Confucius. Ideile social-politice ale lui Mo-zi (479-381 î.e.n.). Prototipul teoriei contractului social în geneza statului. Ideea egalității sociale și critica inechității. Principiul dragostei necointerestate și critica confucianismului. Statul ca subiect activ al transformărilor sociale. Mo-zi – promotorul legii ca pedeapsă. Mo-zi – premergătorul legiștilor. Ideile politice și reformele legiștilor ca răspuns la criza socială. Șan-Ian – fondatorul legismului. Statul ca instituție puternic centralizată și birocratizată. Legismul și despotia. Autoritatea

tradiției și întărirea statului. Contribuția legismului la dezvoltarea ideilor politice.

Bibliografie:

1. *Артхашастра. Учебник по политике* [on-line]
http://erazvitie.org/article/arthashastra._uchebnik_po_politike (vizitat 10.12.16).
2. *Doctrina lui Confucius sau cele patru cărți clasice ale Chinei*. Iași, 1994.
3. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсисянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
4. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
5. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I, P. II. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress...politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017). <http://filosofiepolitica.files.wordpress...politice-2.pdf> (vizitat 13.02.2017).
6. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.
7. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011 [on-line] <http://ro.scribd.com/doc/96624708/P-varzari-igp-Note-de-Curs-Chisinau-Pontos-2011-1> (vizitat 13.01.2017).
8. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 [on-line] http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 3. EMERGENȚA IDEILOR POLITICE ÎN GRECIA ANTICĂ

Unități de conținut

1. Contribuția Polisului și a filosofiei în constituirea gândirii politice ca domeniu de cercetare.
2. Filosofia lui Heraclit și știința guvernării politice.
3. Doctrina politică a sofistilor și rolul lor iluminist pentru polisul grecesc.
4. Socrate și influența lui asupra gândirii politice a Greciei Antice.

Obiective de referință:

- să depisteze caracterul mitologic al ideilor despre putere, politică și stat în opera lui Homer și Hesiod (*Eliada, Odissea, Teogonia, Muncile și zilele*);
- să demonstreze contribuția filosofiei și polisului în constituirea gândirii politice în Grecia Antică;
- să aprecieze contribuția filosofiei unei lumi fluide a lui Heraclit pentru gândirea politică;
- să compare ideile politice ale celor două generații de sofști;
- să demonstreze contribuția lui Socrate la dezvoltarea gândirii politice antice grecești;
- să analizeze concepția despre stat și putere a lui Democrit ca promotor al gândirii democratice.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere-dialog*

Metode: *expozitive* (expunere, dezbateri, problematizare).

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Coordonatele social-politice ale epocii. Polisele antice ca comunități social-politice și ca matrice a gândirii politice. Etapele principale ale dezvoltării sistemului de polis. Ideile politice în opera lui Homer și Hesiod. Deosebirea paradigmei mitico-religioase din Grecia Antică de cea din Orientul Antic. Noile idei ale conștiinței sociale. Trăsăturile caracteristice ale vieții politice a Greciei Antice. Particularitățile percepțiilor grecilor antici. Perioada constituirii gândirii filosofico-politice în Grecia Antică (cei șapte înțelepți). Ideile politice ale lui Heraclit din Efes. Contribuția polisului în emergența gândirii politice. Filosofia ca un nou mod de cugetare a grecilor asupra problemelor politice. Importanța dată argumentării și dezbaterii în conducerea și treburile publice. Cuvântul ca instrument de guvernare. Politica ca artă bazată pe confruntarea liberă a argumentelor și pe forța raționamentului. Politica – joc bazat pe disputa oratorică. Confruntarea orală, convingerea publicului și

refuzul jocului puterii fizice. Tratarea treburilor politice în piața publică ca spațiu deschis criticii și controlului unui număr mare de cetățeni. Stabilirea frontierei între domeniul vieții private și sfera politică ca loc al gestionării afacerilor comune, deschis unui public tot mai larg. Apariția cetății și evoluția modului de gândire. Existența ordinii sociale și explicarea ei rațională. Societatea – concepută ca o prelungire a activității umane. Justificarea vieții publice în afara religiei. Societatea – obiectul dezbaterii sistematice. Desacralizarea vieții politice. Disocierea vieții publice de orice fundament religios. Neconfundarea clasei puterii – *arche* – cu clasa sacralului – *hieros*.

Bibliografie:

1. Enăchescu C. *Socrate (Descoperirea omului și cunoașterea pe sine)*. București, 1994.
2. Goian I. *Istoria ideilor politice*. București: UCDC, 2000.
3. Goian I. *De la polis la ontologia politică*. București: Editura de Teorie Socială, 2001.
4. Goian I. *Polis și filosofie politică: idei și forme politice clasice*. București: ȘPRI, 2009.
5. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
6. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*, Craiova: Universitaria, 2001.
7. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/2012/02/politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017)
8. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.
9. Xenophon. *Amintiri despre Socrate* / Trad. de Grigore Tănăsescu. Chișinău: Hyperion, 1991.
10. Чанышев А.Н. *История политических учений. Классическая западная традиция*. Москва, 2001. [on-line] <http://www.e5.ru/product/istoriya-politicheskikh-ucheniy-klassicheskaya-zapadnayatradsitiya-antichnost-pervaya-chetvert-hih-veka-10056187/> (vizitat 13.09.2015).
11. Чичерин Б.Н. *История политических учений. Первая часть. Древность, Средние века*. [on-line] http://dugward.ru/library/gosipravo/chicherin_ist_pr1.html (vizitat 20.03.2017).

Tema 4. FILOSOFIA POLITICĂ CLASICĂ A GRECIEI ANTICE

Unități de conținut

1. Platon și proiectul statului ideal.
2. Aristotel – părinte al cunoașterii științifice a politicului.
3. Ideile politice ale stoicismului timpuriu.
4. Decăderea polisului și ideile politice ale școlii epicuriene.

Obiective de referință:

- să reproducă cauzele decăderii polisului grecesc și impactul acestuia asupra gândirii politice;
- să expună concepția politică elaborată de Platon;
- să caracterizeze învățătura politică raționalizată a lui Aristotel și meritele acestuia în promovarea cunoașterii științifice a politicului;
- să analizeze ideile politice ale stoicilor ca reflectare a crizei polisului;
- să abordeze concepția politică a școlii epicuriene ca reflectare a pierderii independenței poliselor grecești.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere dialogată*

Metode: *expozitive* (prelegere cu dialog, conversația de consolidare).

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Tendențele în dezvoltarea ideilor social-politice în perioada istoriei clasice a Greciei Antice. Doctrina social-politică a lui *Platon* (427-347 î.e.n.). Bazele filosofice ale concepției social-politice a lui Platon. Analogia dintre corpul uman și structura statului ideal. Originea și esența statului. Ideile despre egalitate și dreptate. Atitudinea față de proprietatea privată. Formele de conducere și evoluția lor. Principiul de funcționare, structura și menirea statului ideal. Evoluția viziunii asupra proiectului statului ideal al lui Platon. Influența ideilor social-politice ale lui Platon asupra dezvoltării

ideilor social-politice mondiale. Învățătura social-politică a lui *Aristotel* (384-322 î.e.n.). Etica și politica ca „filosofie despre om”. Principiul *Zoon Politikon*. Problema originii și esenței statului. Natura politică a omului și caracterul firesc al statului. Noțiunea de cetățean. Politica, dreptatea, puterea. Scopurile și metodele politice. Formele orânduirii de stat. Critica statului ideal al lui Platon. Aristotel despre **politea** ca cea mai bună formă de orânduire statală. Însemnătatea învățăturii lui Aristotel pentru știința politică. Caracteristica concepțiilor social-politice ale epocii elinismului. Ideile politice ale reprezentanților stoicismului timpuriu. *Zenon* – fondatorul stoicismului. Principiile stoicismului ca curent politic. Ideile politice și periodizarea stoicismului. Concepția politică a lui *Epicur* (341-270 î.e.n.). Scopul statului. Esența „dreptății” lui Epicur. Valorile principale ale eticii epicuriene. Principiul non-acțiunii politice. Concepția contractualistă a statului. Statul și dreptul ca întruchipare a înțelepciunii divine. Subordonarea fără echivoc legilor. Epicurismul – promotorul democrației sclavagiste moderate.

Bibliografie:

1. Aristotel. *Politica* / Trad. de Alexander Baumgarten. Ediție bilingvă. București: IRI, 2001.
2. Goian I. *Istoria ideilor politice*. București: UCDC, 2000.
3. Goian I. *De la polis la ontologia politică*. București: Editura de Teorie Socială, 2001.
4. Goian I. *Polis și filosofie politică: idei și forme politice clasice*. București: ȘPRI, 2009.
5. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
6. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
7. Platon, *Republica*. În: Opere, vol. 5/ Trad. de Andrei Cornea. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
8. Platon. *Legile*. În: Opere, vol. 6/Trad. de Ștefan Bezdechi. București: IRI, 1999.
9. Platon. *Omul politic*. În: Opere, vol. 6/Trad. de Andrei Cornea. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
10. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017)

11. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.
11. Xenophon. *Amintiri despre Socrate* / Trad. de Grigore Tănăsescu. Chișinău: Hyperion, 1991.
12. Чанышев А.Н. *История политических учений. Классическая западная традиция (Античность – первая четверть XIX в.)*. Москва, 2001. [on-line] <http://www.e5.ru/product/istoriya-politicheskikh-ucheniy-klassicheskaya-zapadnayatradsitiya-antichnost-pervaya-chetvert-hih-veka-10056187/> (vizitat 13.09.2015).
13. Чичерин Б.Н. *История политических учений. Первая часть. Древность, Средние века*. [on-line] http://dugward.ru/library/gosipravo/chicherin_ist_pr1.html (vizitat 20.03.2017).

Tema 5. GÂNDIREA POLITICO-JURIDICĂ ÎN ROMA ANTICĂ

Unități de conținut

1. Analiza factorilor ce au determinat specializarea gândirii politice a Romei Antice în una juridică.
2. Marcus Tullius Cicero, reprezentant al gândirii romane, despre politică, stat și drept.
3. Juriștii și codificarea dreptului roman.
4. Ideile politice ale stoicilor romani.

Obiective de referință:

- să evidențieze tendințele principale de evoluție a ideilor politico-juridice ale Romei Antice;
- să analizeze etapele de codificare și izvoarele dreptului roman;
- să determine contribuția lui Marcus Tullius Cicero la teoria politică;
- să aprecieze rolul «Dreptului Înțelept» (savant) în afirmarea gândirii politico-juridice;
- să analizeze ideile politice ale juriștilor romani și contribuția lor la cunoașterea societății;
- să definească specificul stoicismului roman;

- să caracterizeze teoria anacyclosis-ului lui Polibiu;
- să evalueze caracterul escatologic și mesianic al creștinismului.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere dialogată*

Metode: *expozitive* (prelegere cu dialog, conversația de consolidare).

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Tabloul social-politic al Romei Antice. Izvoarele teoretice ale ideilor politice. Învățătura social-politică a lui *Cicero* (103-143 î.e.n.). Lucrările lui *Cicero* „Despre Stat”, „Despre legi”, „Despre îndatoriri”. Teoria genezei statului și a dreptului. Esența statului. Influența lui *Aristotel*. Învățătura despre drept și dreptul internațional. Clasificarea legilor. Atitudinea față de sclavie. Formele orânduirii de stat și dezvoltarea lor. Idealul social-politic al lui *Cicero*. Influența ideilor social-politice ale lui *Cicero* asupra dezvoltării în continuare a ideilor social-politice. Ideile politice ale stoicismului roman. *Seneca* ca continuator al lui *Cicero*. Originalitatea stoicismului roman. Ideile politice ale lui *Epictet*. Ideea cosmopolitismului în viziunea lui *Marc Aureliu*. Consecințele gândirii stoice romane. Dezvoltarea ideilor politico-juridice în lucrările juriștilor romani. Esența dreptului și domeniile lui: dreptul natural, dreptul popoarelor, dreptul civil. Clasificarea izvoarelor dreptului. Contribuția *dreptului savant* la întărirea puterii Principelui. Consolidarea dreptului roman prin efortul lui *Gay*, *Papinian*, *Ulpian*, *Modestin* și *Pavel*. Procesul de codificare a dreptului roman. *Codul lui Iustinian*. Caracterul etico-moral al dreptului roman. Influența ideilor politico-juridice ale juriștilor romani asupra formării culturii politico-juridice în țările Europei Occidentale. Învățătura social-politică a lui *Polibiu* (210-128 î.e.n.). Originea și esența statului. Clasificarea formelor de stat, ideea rotației lor – teoria anacyclosis-ului. Noțiune de formă combinată (mixtă) de conducere ca orânduire de stat ideală. Apariția, baza socială, izvoarele creștinismului. Doctrinile social-politice din perioada crizei civilizației antice. Formarea doctrinelor social-politice ale creștinismului timpuriu.

Utopismul social al creștinismului timpuriu. Transformarea creștinismului în religie de stat și evoluția lui. Mesianismul. Escatologismul. Atitudinea față de puterea politică și stat. Ideile de drept. Egalitatea. Datoria de a munci și repartizarea după muncă. Condamnarea bogăției, proprietății private și cerința instaurării proprietății obștești (ideile colective). Idealurile evangheliste ale creștinismului timpuriu. Rolul creștinismului în istorie.

Bibliografie:

1. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D. Miller. București, 2000.
2. Cicero. *Opere alese*. Vol. II. București: Univers, 1973.
3. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
4. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
5. Polibiu. *Istории* / Trad. de Vergil Popescu. București: Editura Științifică, 1966.
6. Trăsnea O. *Filosofia politică : momente și semnificație*. București, 1986.
7. Trousson R. *Istoria gândirii libere. De la origini până la 1789*. Iași, 1997.
8. Чанышев А.А. *История политических учений. Классическая западная традиция (Античность – первая четверть XIX в.)*. Москва 2001. [on-line] <http://www.e5.ru/product/istoriya-politicheskikh-uchenyi-klassicheskaya-zapadnayatradsitiya-antichnost-pervaya-chetvert-hih-veka-10056187/> (vizitat 13.09.2015).

Tema 6. GÂNDIREA POLITICĂ ÎN EVUL MEDIU

Unități de conținut

1. Feudalismul și doctrina apologetică a Sfântului Augustin.
2. Problema fundamentală a gândirii politice în Evul Mediu și Reforma Gregoriană din secolul al XI-lea.
3. Scolastica medievală și învățătura teocratică a lui Toma d'Aquino despre stat, legi și clasificarea lor.

Obiective de referință:

- să caracterizeze problema fundamentală a gândirii politice medievale;
- să determine tendințele principale de dezvoltare a gândirii politice în Evul Mediu occidental;
- să generalizeze doctrina politică apologetică a Sfântului Augustin;
- să analizeze esența și consecințele Reformei Gregorienne din secolul al XI-lea asupra gândirii politice medievale;
- să analizeze ideile politice în opera lui Toma d'Aquino;
- să aprecieze rolul lui Toma d'Aquino în evoluția gândirii politice occidentale.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere dialogată*

Metode: *expozitive* (expunere, dezbateri, problematizare).

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Particularitățile concepțiilor politice în apariția și dezvoltarea feudalismului. Noțiunile de *Ev Mediu* și *feudalism*. Periodizarea feudalismului. Doctrina politică apologetică a Sfântului Augustin. Teoriile teocratice „Soarele și luna” și „Teoria celor două săbii”. Doctrina bisericii și distincția sferelor. Feudalizarea și sacralizarea regalității (secolele IX-XI). Teza pontificală *plenitudo potestatis*. Reforma Gregoriană și consecințele ei politice. Învățătura social-politică a lui *Toma d'Aquino*. Fundamentarea ideologiei politice a catolicismului în lucrările „Suma teologică” și „Despre conducere”. Sinteza lui d'Aquino: reabilitarea ideii de natură; legea eternă, legea naturală și legea umană. Formele dreptului: legea eternă, naturală, umană, divină, pozitivă și corelația dintre ele. Clasificarea formelor de conducere. Atitudinea lui Toma d'Aquino față de sclavie și război. Puterea politică: esența, conținutul și modalități de aplicare. Influența lui Aristotel asupra lui Toma d'Aquino. Proveniența statului la Toma d'Aquino. Puterea politică: esența, conținutul și

modalități de aplicare. Idealul politic al lui Toma d'Aquino. Cel mai bun regim: de la monarhie la guvernare mixtă. Problema sărăciei și atitudinea față de popor. Problema provenienței răului în societate.

Bibliografie:

1. Augustin A. *Despre cetatea lui Dumnezeu*, vol. I/Trad. de Paul Găleşanu. București: Editura Științifică, 1998.
2. Colas D. *Dicționar de gândire politică*. București, 2010.
3. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D. Miller. București, 2000.
4. *Fundamentele gândirii politice moderne (Antologie comentată)* / Coord. A.-P. Iliescu, E.-M. Socaciu. Iași, 1999.
5. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
6. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017)
7. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din antichitate până în secolul al XVIII-lea.)*. Chișinău, 1996.
8. Străuțu E. *Evoluția ideilor politice (Note de curs)*. Sibiu, 2007. [on-line] <http://ru.scribd.com/doc/85017334/60313817-idei> (vizitat 21.07.2014).
9. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).
10. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсисянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.

Tema 7. GÂNDIREA UMANISTĂ MEDIEVALĂ

Unități de conținut

1. Transformări sociale și mutații intelectuale în Evul Mediu.
2. Doctrina politică a lui Dante Alighiere și natura umană.
3. Contribuții a lui William Occam și Marsilio da Padova la gândirea politică medievală.
4. Gândirea juriștilor medievali.

Obiective de referință:

- să identifice transformările sociale și mutațiile intelectuale în Evul Mediu dezvoltat;
- să reproducă tendințele principale de dezvoltare a gândirii politice medievale;
- să definească particularitățile gândirii politice umaniste medievale;
- să demonstreze contribuția lui Dante Alighiere la promovarea ideilor politice umaniste;
- să analizeze ideile politice ale lui William Occam;
- să estimeze contribuția lui Marsilio da Padova la elaborarea teoriei politice;
- să evalueze ideile politice ale juriștilor medievali.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere dialogată*

Metode: *expozitive* (prelegere cu dialog, conversația de consolidare).

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Irezistibilul avânt al gândirii raționale. Universitățile – noile catedrale ale științei. Teoriile laice despre fundamentarea statului și dreptului. Doctrina politică a lui *Dante Alighieri* (1265-1391) în lucrarea „*De Monarhia*”. Proslăvirea demnității umane. Doctrina politică a lui Marsilio da Padova (1275-1342). Fundamentarea separării bisericii de stat, separarea puterii legislative de cea executivă. Statul ca cea mai importantă asociație a oamenilor pentru realizarea fericirii. Atitudinea față de monarhie. Critica papalității. Ideea suveranității populare a puterii de stat. Ideile politice ale lui *William Occam*. Elaborarea primelor schițe de definire politică a poporului. Identificarea societății cu ordinea autonomă condusă de legile naturale. Identificarea binelui comun ca scop al puterii politice. Edificarea concepției despre dreptatea umană, eliberată de preceptele divine. Apariția *dreptului savant* și noile interpretări ale guvernării politice. Afirmarea unei concepții savante despre drept. Dreptul

canonic și dreptul roman (secolul XI-XII). Formarea dreptului ca disciplină savantă (secolele XII-XIV). Ideile politice ale juriștilor medievali (glosatorii și postglosatorii, legiștii și canoniștii, adepții dreptului cutumiar). Dreptul și legitimarea puterii regale. Puterea legitimă, dreptul de rezistență și problema consimțământului popular. Puterea subordonată puterii lui Dumnezeu (John de Salisbury, Pierre le Chantre, Toma d'Aquino). Puterea subordonată puterii umane (Marsilio da Padova, William Occam). Omul și facultatea de judecată. Rezistență față de noile idei.

Bibliografie:

1. Alighiere D. *Infernul, Purgătoriul, Paradisul. Vol. I-III*. Chișinău, 1968.
2. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D. Miller. București, 2000.
3. Le Goff Jacques. *Pentru un alt Ev Mediu* / Trad. de Maria Carpov. București: Meridiane, 1986.
4. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсисянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное, Москва, 2007.
5. Oliver Nay. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
12. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.
6. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
7. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011[online] <http://ro.scribd.com/doc/96624708/P-varzari-igp-Note-de-Curs-Chisinau-Pontos-2011-1> (vizitat 13.01.2017).
8. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 8. GÂNDIREA POLITICO-JURIDICĂ ÎN EPOCA RENAȘTERII

Unități de conținut

1. Esența și natura Renașterii ca mișcare și curent politic.
2. Niccolo Machiavelli – părinte al științei politice moderne. Esența machiavellismului și critica lui.
3. Francesco Guicciardini – titan al gândirii renascente.
4. Teoria suveranității a lui Jean Bodin.

Obiective de referință:

- să definească Renașterea ca mișcare și curent politic;
- să analizeze doctrina politică a lui Niccolo Machiavelli;
- să aprecieze contribuția lui Niccolo Machiavelli la gândirea politică ca părinte al științei politice moderne;
- să evalueze pericolul machiavellismului pentru actul de guvernare;
- să caracterizeze proiectul politic al lui Guicciardini ca unul burghezo-democratic;
- să argumenteze principiile fundamentale ale teoriei suveranității a lui Jean Bodin.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs theoretic: *Prelegere dialogată*

Metode: *expozitive* (expunere, dialog, dezbateri, problematizare).

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Cadrul social-istoric în care se impune Renașterea. Problema omului în filosofia epocii Renașterii. Orientarea socială a umanismului. Antichitatea și cultura spirituală a epocii Renașterii. Direcțiile principale și trăsăturile caracteristice ale ideilor social-politice. *Niccolo Machiavelli* (1469-1527) – gânditor politic, istoric și scriitor cu renume, ideologic de seamă al burgheziei italiene. Teoria puterii în lucrările „Principele” și „Discursuri”. Originea și esența statului. Noțiunea de politică și interes de stat. Politica și morala. Formele

conducerii de stat și legitățile rotației lor. Realismul gândirii politice a lui Machiavelli. Machiavellismul. Proiectul politic al lui Guicciardini. Analiza comparată a ideilor politice ale lui Guicciardini cu cele ale lui Machiavelli. Bazele teoretice ale învățaturii politice a lui Jean Bodin (1530-1596). Caracterul și esența statului. Structura puterii. Proprietatea și puterea. Noțiunea de suveranitate, esența și granițele ei. Formele conducerii de stat. Idei ale determinismului geographic. Rolul și locul ideilor politice ale lui J.Bodin în istoria gândirii social-politice.

Bibliografie:

1. *Dictionarul marilor gânditori politici* / Coord. R. Behewwick, Ph. Green. București, 2002.
2. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D. Miller. București, 2000.
3. Erasmus din Rotterdam. *Elogismul nebuniei, sau discurs despre lauda prostiei*. București: Antet, 1989.
4. Erasmus din Rotterdam. *Despre război și pace*. București: Editura Științifică, 1966.
5. Gorincioi Iu. *Francesco Guicciardini – gânditor politic al Renașterii italiene* (suport metodic la studierea gândirii politice în epoca Renașterii). În: MOLDOSCOPIE (Probleme de analiză politică), 2017, nr.2 (LXXVII).
6. Machiavelli N. *Principele*. Ediție bilingvă/Trad. de Nina Façon. București: Humanitas, 2006.
7. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
8. Negulescu P.P. *Filosofia Renașterii*. București: Editura Eminescu, 1986.
9. Oțetea A. *Renașterea și Reforma*. București, 1969.
10. Stoica Gh. *Machiavelli – filosof al politicii*. București: Editura Științifică, 2000.
11. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
12. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_.-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 9. FORMULA POLITICĂ A REFORMEI

Unități de conținut

1. Reforma ca mișcare social-politică și ca ideologie.
2. Ideologia politică a Războiului țăranesc din Germania secolului XVI.
3. Ideile politice ale lui Jean Calvin.
4. Consecințele politice ale Reformei.

Obiective de referință

- să reproducă principiile esențiale ale Reformei religioase din secolul XVI;
- să caracterizeze Reforma ca mișcare social-politică și ca ideologie politică;
- să aprecieze efortul lui Martin Luther în dimensiunea Reformei religioase din secolul XVI;
- să analizeze ideile politice ale lui Thomas Müntzer;
- să estimeze ideile politice ale lui Jean Calvin pentru afirmarea societății și spiritului capitalist;
- să proiecteze perspectiva istorică a consecințelor politice ale Reformei din secolul al XVI-lea.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere mixtă*

Metode: *expozitive* (expunere, dezbateri, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Direcțiile principale ale idilor politice în epoca Reformei. Reforma sau condamnarea Bisericii instituționale. Distincție între credință și lege. Mișcarea și ideologia Reformei în Anglia (Wiclyff) și Cehia (Jan Huss). Războaiele religioase și introducerea rațiunii în politică. Concepțiile politice ale reprezentanților Reformei în Germania. Ideile politice ale lui *Martin Luther* (1482-1546). Cele „95 teze”. Ideea de comunicare directă a creștinului cu Dumnezeu. Versiunea burghezo-timpurie a principiului egalității. Coraportul dintre dreptul

divin și dreptul natural ca fundament al activității statului. Ideea întăririi puterii laice și cultul statului. Ideea unei biserici naționale și ieftine, eliberată de dominația papalității. Caracterul de clasă, ideologic al ideilor politice ale lui Martin Luther. De la renașterea religioasă la înnoirea ideilor politice. Programul politic de reformare a bisericii și societății la *Thomas Müntzer* (1490-1525). Ideea lichidării revoluționare a societății exploatare. Critica inechității sociale și proiectul societății democratice. Ideea binelui comun și caracterul de clasă al societății. Respingerea proprietății private ca fundament al inechității sociale. Realismul gândirii lui Thomas Müntzer și conștientizarea necesității perioadei revoluționare de transformare a societății. Ideea definirii principalelor orientări ale politicii de stat și necesității controlului ei permanent din partea poporului. Apropierea ideii democratice de ideea socialistă. Contribuția „monarhomahilor” ca principali teoreticieni ai Reformei. Teoria de reformare a bisericii a lui *Jean Calvin* (1490-1525). Motivația religioasă în constituirea practicii social-economice și atmosferei spirituale a capitalismului. Contribuția calvinismului în desfășurarea primelor revoluții burgheze în Țările de Jos, Anglia și Geneva. Atitudinea față de democrație. Preferința pentru regimul politic oligarhic. Condamnarea violenței și respingerea împotrivirii maselor puterii oficiale. Intoleranța religioasă. Consecințele politice ale Reformei pentru gândirea politică europeană.

Bibliografie:

1. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсесянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
2. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
3. Oțetea A. *Renașterea și Reforma*. București: Editura Științifică, 1969.
4. Ракитская И.Ф. *Политическая мысль итальянского Возрождения конца XIV – XV веков*. Ленинград, 1984.
5. Рутенбург В.И. *Титаны Возрождения*. Ленинград, 1976.
6. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.

7. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011 [online] <http://ro.scribd.com/doc/96624708/P-varzari-igp-Note-de-Curs-Chisinau-Pontos-2011-1> (vizitat 13.01.2017).
8. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 10. UTOPIA CA TRADIȚIE ȘI MOD DE CUNOAȘTERE ÎN ISTORIA IDEILOR POLITICE

Unități de conținut

1. Utopia ca tradiție și mod de cunoaștere în *Istoria ideilor politice*.
Analiza coraportului dintre utopie, filosofie și știință.
2. Începuturile comunismului utopic (sec. XVI-XVII). Ideile politice în „Utopia” lui Thomas Morus și în „Cetatea Soarelui” a lui Tommaso Campanella.
3. Importanța gândirii utopice în *Istoria ideilor politice*.

Obiective de referință

- să definească semnificația utopiei în *Istoria ideilor politice*;
- să identifice etapele de evoluție a gândirii utopiste;
- să caracterizeze funcțiile sociale și cognitive ale literaturii utopiste;
- să sintetizeze interdependența dintre utopie, știință și filosofie;
- să compare ideile politice ale lui Erasm din Rotterdam, Thomas Morus, Tommaso Campanella, Gerard Winstenley;
- să aprecieze contribuția ideilor utopiste umaniste la dezvoltarea gândirii politice.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere dialogată*

Metode: *expozitive* (expunere, dezbateri, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Descifrarea sensului etimologic al utopiei – u-topos. Semnificația utopiei și raportul gândirii utopice cu știința și filosofia politică.

Funcțiile sociale și cognitive ale literaturii utopiste. Spiritul epocii. Ideile politice ale lui *Erasmus din Rotterdam* (1466-1536). Lucrările „Elogiul nebuniei”, „Manualul ostașului creștin”, „Despre război și pace”. Atitudinea lui față de biserică. Prostia și nebunia oamenilor. Atitudinea față de războaie. Teoria păcii. Erasmus din Rotterdam și spiritul inovator al gândirii încrucișate: renașcente și utopice. Apel la educarea morală a principelui. Condamnarea ipocriziei diplomației, dezvăluirea adevăratelor motive ale războiului. Credința în orientarea morală a omului. Cetățean al universului. Gândirea comunist-utopică a lui *Thomas Morus* (1478-1535). Concepția politică a cărții „Utopia”. Problema statului. Atitudinea față de război. Problema libertății omului. Organizarea muncii și repartizarea bunurilor. Structura socială a comunității și rolul științei. Divizarea muncii și principiul egalității. Diferența de vârstă și rolul educației. Locul religiei și atitudinea față de sclavie. Asemănările și diferența dintre proiectele utopice ale lui Morus și Campanella. Societatea capitalistă timpurie și dependența proiectului utopic de nivelul ei de dezvoltare. Socialismul lui Morus – un socialism ascetic. Influența lui Erasmus: propovăduirea valorilor păcii și toleranței. Principiile societății socialiste în „Utopia” lui Morus. Primitivismul socialismului lui Morus. Contribuția umanismului lui Morus la dezvoltarea gândirii politice. Ideile politice în opera lui *Tommaso Campanella* (1568-1639) „Cetatea soarelui”. Proiectul societății ideale. Fundamentul filosofic al proiectului. Influența lui Platon asupra ideilor politice ale lui Tommaso Campanella. Opoziția față de filosofia lui Aristotel. Cauza răului social. Atitudinea față de proprietate. Organizarea muncii și conducerii. Tezele politice în concepția lui *Gerard Winstenley* (1609-1660). Lucrarea „Legea libertății”. Esența constituției lui Winstenley. Necesitatea desființării proprietății private. Planul reorganizării societății engleze. Asemănări și deosebiri ale ideilor socialiste la Morus, Erasmus, Campanella și Winstenley. Importanța gândirii utopice în dezvoltarea ideilor politice.

Bibliografie:

1. Campanella T. *Cetatea soarelui*. București: Editura Științifică, 1969.
2. Morus Th. *Utopia*. București: Editura Științifică, 1958.
3. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
4. Oțetea A. *Renașterea și Reforma*. București, 1964.
5. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM 1996.
6. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
7. Волгин В.П. *Очерки истории социалистических идей*. Москва, 1975.
8. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011[on-line] <http://ro.scribd.com/doc/96624708/P-varzari-igp-Note-de-Curs-Chisinau-Pontos-2011-1> (vizitat 13.01.2017).
9. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 11. GÂNDIREA POLITICO-JURIDICĂ ÎN PERIOADA REVOLUȚIEI OLANDEZE DIN SECOLUL XVII

Unități de conținut

1. Contextul social-istoric și politic al declanșării revoluțiilor burgheze din secolul al XVII-lea.
2. Fundamentarea teoriei dreptului natural și a dreptului internațional de către Hugo Grotius.
3. Dezvoltarea ideilor politice moderne de către Baruch Benedict Spinoza.

Obiective de referință:

- să identifice contextul social-istoric și politic al declanșării revoluției burghezo-timpurii în Țările de Jos (sec. XVII);
- să determine principiile fundamentale ale dreptului natural;
- să analizeze ideile politice ale lui Hugo Grotius;
- să aprecieze aportul lui Hugo Grotius la constituirea dreptului internațional;

- să demonstreze inovațiile concepției politice a lui Baruch Benedict Spinoza.
- să evalueze limitele concepției politice a lui Baruch Benedict Spinoza;
- să evalueze importanța ideologiei politice a revoluției burgheze timpurii din Olanda secolului XVII.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere mixtă*

Metode: *expozitive* (expunere, dezbateri, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Direcțiile principale și trăsăturile caracteristice ale concepțiilor social-politice în epoca revoluțiilor burgheze timpurii. Teoria dreptului natural și contractului social. Rolul teoriei dreptului natural și contractului social în fundamentarea concepțiilor social-politice ale epocii. Ideea drepturilor naturale ale omului și noua lor interpretare. Concepția politică a lui *Hugo Grotius* (1583-1645). Lucrarea „Despre dreptul războiului și al păcii”. Geneza apariției statului, esența și funcțiile lui. Noțiunea de drept și formele lui. Dreptul și legea. Puterea și structura ei. Ideea suveranității de stat. Învățătura despre război și pace, războaie drepte și războaie nedrepte. Teoria dreptului internațional a lui *Hugo Grotius*. Dreptul internațional și „natura umană”. Concepția politică a lui *Baruch Benedict Spinoza* (1632-1677). Lucrările „Tratatul teologico-politic” și „Etica”. Noțiunea de drept natural. Geneza, esența, funcțiile și scopurile statului. Puterea supremă: noțiune, structură, prerogative. Formele orânduirii de stat. Prioritatea democrației. Republica democratică – idealul politic. Statul – arbitru drepturilor fiecărui om. Definirea libertății și libertatea conștiinței.

Bibliografie:

1. *Dicționarul marilor gânditori politici* / Coord. R. Behewick, Ph. Green. București, 2002.

2. Grotius Hugo. *Despre dreptul războiului și al păcii*. București: Editura Științifică, 1968.
3. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
4. Spinoza B. *Tratatul politic*. București: E.S.P.Ș , 1952.
5. Spinoza B. *Tratatul teologico – politic*. București: Editura Științifică, 1960.
7. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011[online] <http://ro.scribd.com/doc/96624708/P-varzari-igp-Note-de-Curs-Chisinau-Pontos-2011-1> (vizitat 13.01.2017).
8. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 12. IDEILE POLITICE ÎN PERIOADA REVOLUȚIILOR BURGHEZE DIN ANGLIA SECOLULUI XVII

Unități de conținut

1. Ideologia politică a revoluțiilor engleze din secolul al XVII-lea.
2. Teoria contractualismului și doctrina politică a lui Thomas Hobbes.
3. Principiile liberalismului constituțional în teoria politică a lui John Locke.
4. Proiectul utopic al lui Gerard Winstenley.

Obiective de referință:

- să redea cadrul social-politic și ideologic al revoluțiilor;
- să analizeze doctrina puterii absolute a statului în opera lui Thomas Hobbes;
- să caracterizeze ideile politice ale lui John Locke ca fondator al liberalismului constituțional;
- să interpreteze dialectica ideilor politice ale mișcărilor radicale ale revoluției engleze;
- să estimeze proiectul promițător al lui Gerard Winstenley;

- să aprecieze contribuția gândirii politice a revoluțiilor engleze din secolul al XVII-lea pentru gândirea politică modernă.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere dialogată*

Metode: *expozitive* (expunere, dezbateri, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Caracteristicile social-politice ale epocii. Revoluția burgheză timpurie împotriva nedreptăților sociale, explicate prin prezența abuzurilor, a exagerărilor, a privilegiilor feudale nobiliare. Doctrina social-politică a lui *John Locke* (1632-1704) despre ideologia compromisului social. Locke ca întemeietor al liberalismului burghez. Principiile liberalismului constituțional. Dialectica formelor de guvernare. Prioritatea monarhiei constituționale. Dezvoltarea ideilor politice de către *Thomas Hobbes* (1588-1679). Lucrările „Despre cetățean” și „Leviathan”. Geneza și esența statului. Situația naturală și esența ei – *omul pentru om este lup*. Războiul „tuturor contra tuturor”. Crearea statului prin contract social și starea civilă a societății. Drepturile suveranului și libertatea cetățenilor. Organizarea puterii, funcțiile ei și esența de clasă. Idealul politic și monarhia absolută. Rolul religiei în societate. Tiranul și dreptul poporului la revoltă. Mișcările radicale din perioada Revoluției burgheze engleze. Programul politic al independenților, digerilor și levelerilor. Puterea politică și proprietatea privată. Disputa ideologică în parlament despre proprietatea privată ca fundament al statului. Proiectul lui *Gerard Winstenley* despre societatea fundamentată pe proprietate comună. Ideile egalității și libertății sociale. Gerard Winstenley – primul gânditor care a îmbinat ideea democratică cu cea socialistă.

Bibliografie:

1. *Fundamentele gândirii politice moderne (Antologie comentată)* / Coord. A.-P. Iliescu, E.-M. Socaciu. Iași, 1999.

2. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсисянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
3. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
4. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I, P. II. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress...politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017) <http://filosofiepolitica.files.wordpress...politice-2.pdf> (vizitat 13.02.2017).
5. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
6. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch._-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).
7. Чичерин Б.Н. *История политических учений. Первая часть. Древность, Средние века*. [on-line] http://dugward.ru/library/gosipravo/chicherin_ist_pr1.html (vizitat 20.03.2017).

Tema 13. GÂNDIREA POLITICĂ ÎN PERIOADA ILUMINISMULUI FRANCEZ

Unități de conținut

1. Caracteristica generală a gândirii politice iluministe. Iluminismul ca ideologie și curent social-politic.
2. Particularitățile iluminismului francez. Concepția politică a lui Francois-Marie Voltaire (1694-1778).
3. Doctrina politică a lui Charles Louis Montesquieu (1689-1755).
4. Ideile politice ale lui Jean-Jacques Rousseau (1712-1778) și contribuția lor practică.

Obiective de referință:

- să nominalizeze parametrii esențiali ai gândirii iluministe;
- să identifice originalitatea iluminismului francez;
- să caracterizeze ideile politice ale lui Voltaire;
- să analizeze doctrina politică a lui Charles Louis Montesquieu;
- să estimeze teoria contractului social și a societății civile la J.J. Rousseau;

- să stabilească contribuția lui J.J. Rousseau la elaborarea conceptului de suveranitate a poporului;
- să demonstreze rolul gândirii iluministe în dezvoltarea societății.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere dialogată*

Metode: *expozitive* (expunere, dezbateri, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Caracteristica generală a gândirii politice iluministe. Granițele istorice ale epocii. Trăsăturile specifice ale iluminismului francez. Programul politic al lui *Francois-Marie Arouet Voltaire* (1694-1778). Critica feudalismului de către Voltaire. Învățătura social-politică a lui *Montesquieu* (1689-1755). Lucrările „Scrisori persane”, „Considerații despre cauzele mării și decaderii romanilor”, „Despre spiritul legilor”. Montesquieu despre legitățile sociale. Ideea determinismului geografic. Idealul politic. Teoria separării puterilor în stat. Influența ideilor politice ale lui Montesquieu asupra formării ideologiei Marii Revoluții Franceze. Concepția politică în opera lui *J.J. Rousseau* (1712-1778). Însemnătatea politică a lucrărilor lui Rousseau „Discurs asupra științelor și artelor”, „Contractul social”, „Originea inegalității dintre oameni”. Bazele teoretice ale învățaturii politice a lui Rousseau. Omul ca problemă inițială a concepției social-politice și filosofiei istoriei. Democratismul revoluționar. Statul și societatea. Teoria statului. Puterea politică și structura ei. „Suveranitatea populară” și granițele ei. Formele orânduirii de stat, idealul politic și social. Egalitarismul și democratismul lui Rousseau. Rousseau ca ideolog al Marii Revoluții Franceze din 1789. Influența ideilor lui asupra dezvoltării gândirii social-politice mondiale.

Bibliografie:

1. *Fundamentele gândirii politice moderne (Antologie comentată)* / Coord. A.-P. Iliescu, E.-M. Socaciu. Iași, 1999.

2. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсесянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
3. Montesquieu. *Despre spiritul legilor. Vol. I – III* /Trad. de Armand Roșu. București: Editura Științifică, 1964-1970.
4. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
5. Rousseau J.J. *Contractul social*. București: Editura Științifică, 1957.
6. Rousseau J.J. *Discurs asupra inegalității dintre oameni*. București: Editura Științifică, 1958.
7. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
8. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. II. București, 2002. [on-line] <http://filosofepolitica.files.wordpress...politice-2.pdf> (vizitat 13.02.2017).
9. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
10. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).
11. Чичерин Б.Н. *История политических учений. Первая часть. Древность, Средние века*. [on-line] http://dugward.ru/library/gosipravo/chicherin_ist_pr1.html (vizitat 20.03.2017).

Tema 14. GÂNDIREA POLITICĂ ÎN PERIOADA ILUMINISMULUI ITALIAN ȘI GERMAN

Unități de conținut

1. Particularitățile iluminismului italian și german.
2. Ideile politice-juridice ale lui Cesare Beccaria. Teoria ciclică a lui Giambattista Vico.
3. G.W. Leibniz – fondatorul iluminismului german. Teoria contractului social în gândirea iluministă germană (Samuel Puffendorf, Cristian Tomasius și Cristian Wolf).

Obiective de referință:

- să specifice originalitatea iluminismului italian și german;
- să reproducă ideile politice ale lui Cesare Beccaria și Giambattista Vico;

- să demonstreze caracterul iluminist al teoriei contractului social la Samuel Puffendorf, Cristian Tomasius și Cristian Wolff;
- să estimeze ideile politice ale lui Leibniz;
- să analizeze ideile politice ale lui Herder;
- să demonstreze locul și rolul iluminismului german în cultura mondială.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere dialogată*

Metode: *expozitive* (prezentare, expunere, dezbatere, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Caracteristica social-politică a Germaniei și Italiei din sec. XVII-XVIII. *G.W. Leibniz* (1646-1716) – fondatorul iluminismului german. Societatea ca microcosmos cu grupări multiple. Deschidere către compromisul dintre burgeoisie și feudalitate. Propagarea modului capitalist de producție. Unitatea națională și modul capitalist de producție. Demonstrarea necesității imperioase a libertății umane. Toleranța religioasă și adaptarea religiei la noua societate în devenire. Tendința de a împăca știința cu religia și filosofia cu teologia. Necesitatea creării unei comunități internaționale a savanților. Contribuția iluminismului german în cultura mondială. Concepțiile Iluminismului în doctrina politică a lui *I.G. Herder* (1744-1803). Lucrările „Idei asupra filosofiei istoriei umane”, „Dumnezeu”. Herder despre formarea conștiinței naționale a poporului german. Părinte al naționalismului. Susținerea ideii afirmării multilaterale a personalității umane. Combaterea hazardului propagat de către fataliști. Noțiunea progresului în natură. Dezvoltarea concepției progresului în istoria societății. Modul de organizare socială – rezultat al activității umane. Dezvoltarea istorică ca una ascendentă. Determinismul geografic și capacitatea de a schimba clima. Rolul tradiției și puterea de creație a fiecărui popor. Condamnarea discriminărilor culturale. Respingerea împărțirii popoarelor în superioare și inferioare. Simpatia pentru masele populare și spiritul universal al umanității. Factorii ce au

determinat specificul iluminismului german. Ideile politice ale lui Cesare Beccaria și Giambattista Vico. Caracterul iluminist al teoriei contractului social la Samuel Puffendorf, Cristian Tomasius și Cristian Wolff. Aportul iluminismului italian în dezvoltarea ideilor politice.

Bibliografie:

1. Киселёв М.А. *Джанбатиста Вико*. Москва, 1980.
2. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсесянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
3. Чичерин Б.Н. *История политических учений. Первая часть. Древность, Средние века*. [on-line]
http://dugward.ru/library/gosipravo/chicherin_ist_pr1.html (vizitat 20.03.2017).
4. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
5. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane)*: Prelegeri. Chișinău, 1999.
6. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
7. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 15. GÂNDIREA POLITICĂ ILUMINISTĂ ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC DIN SECOLUL XIX

Unități de conținut

1. Particularitățile și etapele de dezvoltare a gândirii iluministe în spațiul românesc.
2. Ideile politice ale lui Dmitrie Cantemir ca întruchipare a preiluminismului român.
3. Pașoptiștii și ideea unității naționale.
4. Originalitatea gândirii politice a lui Mihai Eminescu.
5. Ideile politice ale lui Mihail Kogălniceanu ca reprezentant al mișcării pașoptiste.

Obiective de referință:

- să expună originalitatea iluminismului românesc;
- să analizeze etapele de evoluție a iluminismului în spațiul românesc;
- să identifice ideile politice ale lui Mihai Eminescu;
- să demonstreze originalitatea conservatismului constructivist al lui Eminescu;
- să caracterizeze ideile politice ale lui Mihail Kogălniceanu;
- să demonstreze caracterul liberal al ideilor reformiste ale lui Kogălniceanu.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere mixtă*

Metode: *expozitive* (prezentare, expunere, dezbatere, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Factorii ce au determinat pătrunderea iluminismului în țările române. Originalitatea ideilor iluministe în spațiul românesc. Iluminismul și religia. Contribuția literaturii și artei în afirmarea gândirii iluministe. Ideea de națiune și patriotism. Etapele evoluției iluminismului în spațiul românesc. Ideile politice ale lui *Dimitrie Cantemir*. Ideile politice ale lui *Gheorghe Asachi* ca inițiator al gândirii iluministe în spațiul românesc. Noțiunea „pașoptism”. Mișcarea pașoptistă în spațiul românesc. Pașoptismul și iluminismul. Pașoptismul și liberalismul. Ideile politice ale lui *Mihail Kogălniceanu*. Aspecte naționale, patriotice și internaționale în gândirea lui Kogălniceanu. Reformele și aspectele liberale și pașoptiste în activitatea lui Kogălniceanu. Importanța lui Kogălniceanu în gândirea politică a spațiului românesc. *Mihai Eminescu* – gânditor politic. Dimensiunea politică a operei literare a lui Eminescu. Evoluția ideilor politice ale lui Eminescu. Coraportul dintre național și european în viziunea lui Eminescu. Natura *conservatorismului constructivist* al gândirii eminesciene. Aspectul patriotic și educativ al operei lui Eminescu.

Bibliografie:

1. Bulgaru M. *Gândirea iluministă în Moldova: opinii și realități*. Chișinău, 2001.
2. Cornea P., Zamfir M. *Gândirea românească în epoca pașoptistă (1830-1860). Vol. I. Antologie*. București: Editura pentru Literatură și Artă, 1969.
3. Juc V. *Din istoria gândirii politice românești (în Moldova): Material didactic*. Chișinău: USM, 1997.
4. Горинчой Ю.А., Мошняга В.Г. *Дмитрий Кантемир – король среди философов и философ среди королей*. В: Политика в текстах – тексты в политике: наука истории идей и учений: Материалы Международной научной конференции «К 40-летию кафедры истории социально-политических учений факультета политологии МГУ имени М.В.Ломоносова, 28 – 29 октября 2011 года», Часть II. Тезисы выступлений. Москва: РОССПЭН, 2011, с.13–16.
5. *Istoria ideilor politice – Culegere de texte, reader de curs și seminar*. Biblioteca SNSPA, 2013-2014.
6. Mihai Eminescu. *Scrisori politice*. București: Societatea Scriitorilor Români, 2011.
6. Murarușu D. *Naționalismul lui Eminescu*. București, 1994.
7. Nedelea M. *Istoria României: compendiu de curente și personalități politice. (Pașoptismul. Conservatorismul. Liberalismul)*. București, 1994.
8. Tomoiagă R. *Personalități și tendințe în perioada pașoptistă*. București, 1976.
9. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
10. Zub A. *Mihail Kogălniceanu, un arhitect al României moderne*. Iași: Institutul European, 2005.

Tema 16. GÂNDIREA POLITICĂ ÎN PERIOADA LUPTEI PENTRU INDEPENDENȚĂ A COLONIILOR AMERICANE (1775-1783)

Unități de conținut

1. Premisele social-politice, economice și ideologice ale mișcării de eliberare din America de Nord.
2. Ideile politice ale republicanilor americani (Benjamin Franklin, Thomas Jefferson și Thomas Paine).
3. Concepțiile politice ale federaliștilor americani (Alexander Hamilton, John Adams și James Madison).

4. Importanța ideilor politice americane.

Obiective de referință:

- să descrie cauzele și semnificația luptei coloniilor americane pentru independență (1775-1783);
- să relateze despre motivele de formare a două grupări politice în timpul dezbaterilor privind Constituția (federaliștii și antifederaliștii);
- să generalizeze postulatele politice ale lui B.Franklin;
- să analizeze ideile politice ale lui T.Jefferson;
- să estimeze ideile dreptului natural în opera politică a lui T.Paine;
- să evalueze contribuția gânditorilor americani la dezvoltarea gândirii și practicii politice mondiale.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere mixtă*

Metode: *expozitive* (prezentare, expunere, dezbateri, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Premisele social-economice și ideologice ale mișcării de eliberare națională în America de Nord în perioada Războiului pentru Independență (1775-1783). Influența ideilor iluminismului francez asupra formării ideologiei politice. Curente principale ale gândirii social-politice americane. Concepțiile social-politice ale lui *Thomas Paine* (1737-1809). Problema libertății, egalității și suveranității populare în învățătura politică a lui Thomas Paine. Rolul teoriei dreptului natural în fundamentarea legitimității revoluției populare. Statul, societatea, personalitatea. *Benjamin Franklin* (1706- 1709). Lupta permanentă și intransigentă pentru independența Americii. Ideea despre dreptul omului la viață, la libertate, la proprietate. Esența democrației moderne ca ideal de stat. *Thomas Jefferson* (1734-1826) și „Declarația de independență”. Drepturile inalienabile ale omului – viață, libertatea și fericirea. Învățătura social-politică a lui *Alexander Hamilton* (1757- 1804). Fundamentarea necesității puterii centralizate.

Idealul politic al lui Alexander Hamilton. Reflecția ideilor lui politice în Constituția SUA din anul 1787. Funcția statului – protecția proprietății. Necesitatea legislativului bicameral. Promovarea valorilor guvernării republicane. Separarea puterilor în stat. Critica democrației. Forma federativă de organizare a statului. Limitarea în timp a competențelor persoanelor cu funcții de răspundere. Aportul ideilor politice din perioada Războiului pentru Independență (1775-1783) la dezvoltarea gândirii politice mondiale.

Bibliografie:

1. *Антология мировой политической мысли*. В 5-ти томах / Рук. проекта Ю.Г. Семигин. Москва, 1997. [on-line]
http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/Sem/03.php (vizitat 27.04.2016).
2. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. Miller D. București, 2000.
2. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
3. *История политических и правовых учений* / Под ред. Нерсисянца В.С. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
4. *История политических и правовых учений: Электронная хрестоматия* / Составитель: М.Н. Грачев. [on-line]
<http://grachev62.narod.ru/hrest/content.html> (vizitat 13.09.2013).
5. Севастьянов Г., Иткин А. *Томас Джефферсон - политик*. Москва, 1989.
6. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane)*. Prelegeri. Chișinău, 1999.
7. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
8. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
9. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_.-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 17. GÂNDIREA POLITICĂ DIN TIMPUL MARII REVOLUȚII FRANCEZE (1789)

Unități de conținut

1. Tendințele principale ale gândirii social-politice din perioada Marii Revoluții Franceze.
2. Ideile socialismului și comunismului utopic din perioada Marii Revoluții Franceze.
3. François Noël Babeuf și mișcarea babuvistă.
4. Marea Revoluție Franceză și reacția aristocrației feudale. Gândirea conservatistă a lui Joseph de Maistre și Louis de Bonald.

Obiective de referință:

- să identifice condiționarea social-economică și ideologică a revoluției;
- să abordeze principalele tendințe de afirmare a gândirii politico-juridice în timpul revoluției;
- să delimiteze concepțiile politice ale constituanților, girondinilor și ale iacobinilor;
- să generalizeze ideile politice ale reprezentanților gândirii socialismului și comunismului utopic din Franța revoluționară;
- să analizeze proiectul politic al lui Babeuf și al mișcării babuviste;
- să determine principiile fundamentale ale gândirii conservatiste;
- să estimeze importanța gândirii politice a Franței revoluționare.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere mixtă*

Metode: *expozitive* (prezentare, expunere, dezbatere, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Începutul revoluției franceze și etapele ei principale. Condiționarea social-economică și ideologică a revoluției franceze. Marea Revoluție Franceză și semnificațiile ei. Direcțiile principale ale gândirii politice

și juridice în perioada revoluției. Constituanții și ideile politice ale lui *Emmanuel Syes* și *Onore de Mirabo*. Concepțiile politice ale girondinilor. Filosofia social-politică a lui *J.A. Condors* (1743-1784). Noțiunea și esența progresului social. Factorii ce determină mișcarea revoluționară. Fundamentarea inevitabilității și necesității stabilirii orânduirii burgheze. Idealul politic al lui Condors. Mișcarea iacobină. Rolul lui Robespierre, Marat și Saint-Just în această mișcare. Ideea suveranității poporului. Problema corelației conducerii constituționale și revoluționare. Fundamentarea necesității dictaturii revoluționare. Lupta împotriva girondinilor. Premisele social-economice și politice ale apariției gândirii communist-utopiste franceze. Utopia socială în învățăturile utopiste ale Franței secolului XVIII. Trăsăturile generale ale doctrinelor socialiste utopiste. *Babeuf* și doctrina sa politică (1760-1797). Argumentarea ideii necesității dictaturii revoluționare, perioadei de trecere, adâncirii transformărilor revoluționare. Noțiunile de *revoluție politică* și *revoluție socială* și corelația dintre ele. Problema proprietății. Idealul politic al lui Babeuf. Influența ideilor asupra gândirii politice europene. Concepția politică a „Societății egalilor”. Tezele politice ale lui *Jean Meslier*. Proiectul noii societăți. Concepția politică și schema viitoarei societăți comuniste a lui *Morelly*. Ideile politice ale lui *Gabriel Bonnet de Mably* despre viitoarea societate ideală. Ideea egalității naturale a oamenilor – baza învățăturii lui Mably. Gândirea conservativă. Reacțiunea aristocrației feudale asupra revoluției franceze, *Joseph de Maistre* (1754- 1821). Atitudinea față de filosofia politică a iluminismului francez. Providențialismul religios ca bază ideică a filosofiei politice a lui J. de Maistre. Tradițiile, societatea, personalitatea. Idealul politic al lui Maistre și trăsăturile lui caracteristice. *Louis de Bonald* (1754-1840). Atitudinea față de idealurile politice ale iluminismului francez. Esența statului, puterii, dreptului; tradițiile. Fundamentarea ideii genezei puterii monarhice în lucrările „Teoria puterii politice și religioase în societatea civilă” și „Legislația inițială”. Idealul politic al lui Bonald. Importanța

gândirii politice revoluționare a Franței secolului XVIII. Ecoul ei global.

Bibliografie:

1. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. Miller D. București, 2000.
2. *История политических и правовых учений*/ Под ред. Нерсесянца В.С. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
3. Mazariuc C. *Babeuf și conspirațiile pentru egalitate*. București, 1964.
4. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
5. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane)*. Prelegeri. Chișinău, 1999.
6. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
7. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).
8. Волгин В.П. *Развитие общественной мысли во Франции в XVIII веке*. Москва, 1977.
9. Чичерин Б.Н. *История политических учений. Первая часть. Древность, Средние века*. [on-line] http://dugward.ru/library/gosipravo/chicherin_ist_pr1.html (vizitat 20.03.2017).

Tema 18. CONCEPȚIA POLITICĂ A REPREZENTANȚILOR FILOSOFIEI CLASICE GERMANE (SFÂRȘITUL SECOLULUI XVIII – ÎNCEPUTUL SECOLULUI XIX)

Unități de conținut

1. Cauzele apariției și esența filosofiei clasice germane.
2. Filosofia social-politică a lui Kant și proiectul păcii eterne.
3. Problemele social-politice în sistemul filosofic al lui Hegel.
4. Ideile politice și filosofia istoriei a lui Fichte.

Obiective de referință:

- să descrie trăsăturile social-politice ale Germaniei la sfârșitul secolului XVIII – începutul secolului XIX;
- să analizeze ideile politice ale lui Kant și destinul lor istoric;

- să determine problemele social-politice în sistemul filosofic al lui Hegel și influența lor asupra dezvoltării gândirii politice;
- să caracterizeze învățătura lui Fichte despre originea și esența statului, puterii, dreptului;
- să caracterizeze esența utopiei sociale în lucrarea „Statul autentic închis” a lui Fichte.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere mixtă*

Metode: *expozitive* (prezentare, expunere, dezbatere, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Contextul social-istoric, politic și ideologic al apariției noii gândiri filosofice și politice. Noțiunea de filosofie clasică germană. Dimensiuni și particularități. Doctrina politică a lui *Immanuel Kant* (1724-1804) ca fondator al filosofiei clasice germane. Filosofia istoriei la Kant. Problema personalității în societate. Învățătura despre personalitate ca despre valoarea supremă. Principiul „imperativului categoric”. Istoria ca proces de dezvoltare a libertății și dreptății. Originea și esența statului, puterii, dreptului. Statul, societatea, personalitatea. Structura puterii. Formele organizării statale și principiile de clasificare a lor. Principiul divizării puterilor în stat. Idealul politic al lui Kant. Esența umanistică a ideii despre o „pace eternă”. Soarta istorică a doctrinei social-politice a lui Kant. Dezvoltarea doctrinei politice de către *Georg Wilhelm Friedrich Hegel* (1770-1830). Etapele stabilirii sistemului filosofic și locul problemelor politice în el. Statul și esența lui. Rolul poporului în guvernare, după Hegel. „Piramida puterii”. Formele de guvernare. Concepția lui Hegel despre „statul politic” și „societatea civilă”. Interpretarea libertății, personalitatea, masele în procesul istoric. Rațiunea statului. Hegel și totalitarismul. Influența filosofiei politice a lui Hegel asupra dezvoltării gândirii politice în Europa. Urmașii școlii hegeliene. *Johan Gottlieb Fichte* (1762-1814). Filosofia istoriei lui Fichte. Dialectica libertății și necesității în procesul istoric. Învățătura despre originea și esența statului, puterii, dreptului.

Structura puterii. Idealul politic al lui Fichte. Esența utopiei sociale în lucrarea „Statul autentic închis”.

Bibliografie:

1. Cernica V. *Cetatea sub blocada ideii. Schiță fenomenologică a istoriei gândirii politice*. Iași: Institutul European, 2005.
2. Boari V. *Filosofia și condiția morală a cetății*. Cluj: Dacia, 1991.
2. *Enciclopedia operelor fundamentale ale filosofiei politice. Epoca modernă*. București: Editura Institutului de Teorie Socială, 2001.
3. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D. Miller. București, 2000.
4. *Fundamentele gândirii politice moderne (Antologie comentată)* / Coord. A.-P. Iliescu, E.-M. Socaciu. Iași, 1999.
5. Kant Im. *Către pacea perpetuă*. În: *Scrieri moral-politice*/Trad. de Rodica Croitoru. București: Editura Științifică, 1991.
6. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсесянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
7. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
8. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane)*. Prelegeri. Chișinău, 1999.
9. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011 [on-line] <http://ro.scribd.com/doc/96624708/P-varzari-igp-Note-de-Curs-Chisinau-Pontos-2011-1> (vizitat 13.01.2017).
10. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).
11. Чанышев А.Н. *История политических учений. Классическая западная традиция*. Москва, 2001. [on-line] <http://www.e5.ru/product/istoriya-politicheskikh-ucheniyy-klassicheskaya-zapadnayatradsitiya-antichnost-pervaya-chetvert-hihveka-10056187/> (vizitat 13.09.2015).

Tema 19. IDEILE POLITICE ALE LIBERALISMULUI ȘI REPREZENTANȚII LUI ÎN ANGLIA, FRANȚA ȘI GERMANIA

Unități de conținut

1. Specificul dezvoltării social-economice și politice a țărilor Europei Occidentale la hotarul sec. XVIII – XIX.
2. Benjamin Constant și Alexis de Tocqueville – reprezentanți ai liberalismului francez
3. Liberalismul englez prezentat prin opera lui Jeremy Bentham și John Stuart Mill.
4. Ideile politice în opera lui Herbert Spencer și Auguste Comte.

Obiective de referință:

- să descrie trăsăturile caracteristice dezvoltării social-economice și politice a Europei Occidentale la hotarul secolelor XVIII - XIX;
- să analizeze ideile politice ale lui Benjamin Constant;
- să caracterizeze viziunea despre libertate și egalitate în opera politică a lui Alexis de Tocqueville;
- să distingă teoria utilitarismului la Jeremy Bentham și dezvoltarea ei de către John Stuart Mill;
- să fundamenteze perspectivele liberalismului burghez prin contribuția lui Auguste Comte și Herbert Spencer.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere mixtă*

Metode: *expozitive* (prezentare, expunere, dezbateri, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Trăsăturile caracteristice ale dezvoltării social-economice și politice a țărilor Europei Occidentale la hotarul secolelor XVIII - XIX. Rolul revoluției franceze și al celei industriale în crearea premiselor pentru stabilirea dominației politice și economice a burgheziei. Specificul influenței gândirii social-politice asupra proceselor capitaliste, asupra

dezvoltării luptei politice. *Auguste Comte* (1798-1857) – întemeietor al sociologiei. Clasificarea științelor și locul sociologiei în această clasificare. Legea despre stadiile de dezvoltare a civilizației ca ideal al orânduirii sociale. Atitudinea față de liberalism, proprietatea privată și religie. Influența ideilor lui Comte asupra dezvoltării teoriilor social-politice ale sec. XIX. Liberalismul ca o ramificare a gândirii social-politice și a ideologiei politice a burgheziei. *Benjamin Constant* (1767-1830). „Eseu asupra libertății moderne comparată cu libertatea antică”. Critica ideilor social-politice ale lui Rousseau. Noțiunea de libertate. Conținutul procesului istoric. Problema statului, personalității, societății. Teoria separării puterilor. Atitudinea față de democrație. Idealul politic al lui Constant. Filosofia politică a lui *Alexis de Tocqueville* (1805-1859). Lucrările „Despre democrația în America”, „Regimul vechi și democrația”. Teoria democrației. Dimensiunile democrației. Libertatea și egalitatea – problema corelării și interdependenței dintre ele. Statul, personalitatea, societatea. Ideea trecerii la democrație prin autoritarism. Problema birocrăției. Esența conservatismului liberal. *Jeremy Bentham* (1748-1832) – filosof, economist și jurist, unul dintre fondatorii doctrinei liberale. Noțiunea „utilitarism” ca principiu inițial în formarea teoriei social-politice. Politica și morala. Atitudinea față de teoria dreptului natural și față de tratatul social. Noțiunea de lege pozitivă. Statul, personalitatea, societatea. Funcțiile statului. Individualismul și libertatea. Idealul politic al lui Bentham. *Mill John Stuart* (1806-1873). Izvoarele teoretice ale ideilor politice ale lui Mill. Atitudinea față de pozitivismul lui Comte. Elaborarea principiilor democrației reprezentative burgheze. Particularitățile utilitarismului etic al lui Mill. Granițele influenței puterii statului asupra societății și a societății asupra individului. Idealul politic al lui Mill. Învățătura social-politică a lui *Herbert Spencer* (1820-1903). Bazele teoretice ale teoriei organice a statului și societății. Două stadii de dezvoltare și două tipuri de state. Procesele principale în stat ca „agregatul politic”. Trei sisteme principale ale organismului social

și reglarea lor. Conducerea politică ca unul dintre aspectele contractului social. Critica tendințelor militariste și birocratice ale statului burghez. Perspectivile liberalismului burghez.

Bibliografie:

1. Constant B. *Despre libertate la antici și moderni* / Trad. de Corina Dimitriu, Iași: Institutul European, 2006.
9. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. Miller D. București, 2000.
10. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсисянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
11. Mill, J.St. *Utilitarismul*. București: Alternative, 1994.
12. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
13. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane)*. Prelegeri. Chișinău, 1999.
7. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
8. Tocqueville A. *Vechiul regim și revoluția* / Trad. de Cristian Preda. București: Nemira, 2001.
9. Tocqueville A. *Despre democrație în America* / Trad. de Magdalena Bpiangiu și Beatrice Staicu. București: Humanitas, 2005.
10. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_.USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 20. MIȘCAREA MUNCITOREASCĂ ȘI EMERGENȚA GÂNDIRII SOCIALISTE ÎN SECOLUL XIX

Unități de conținut

1. Contextul social-economic și politic al apariției socialismului utopic critic.
2. Saint-Simon și apologia sistemului industrial.
3. Charles Fourier și experiența „Falansterului”.
4. Asociaționismul comunitar al lui Robert Owen. Rolul socialismului asociaționist în istoria gândirii politice.

Obiective de referință:

- să identifice spiritul epocii moderne;
- să caracterizeze fundamentarea idealului social-utopic de către Saint-Simon;
- să evalueze originalitatea idealului utopic al lui Charles Fourier;
- să demonstreze fundamentarea inevitabilității „unei lumi morale noi” de către Robert Owen;
- să estimeze rolul socialismului asociaționist din prima treime a secolului XIX în istoria ideilor politice.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere mixtă*

Metode: *expozitive* (prezentare, expunere, dezbatere, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Condițiile istorice de apariție a socialismului utopic critic. Socialismul utopic și spiritul epocii. Concepția „fiziologiei sociale” a lui *Saint-Simon* (1760-1825). Noțiunea de progres și criteriile lui. Ideea legității istorice. Etapele principale ale dezvoltării omenirii. Fundamentarea idealului social-utopic. Principiul „sistemului industrial”. Influența ideilor lui Saint-Simon asupra formării și dezvoltării gândirii socialiste și sociologie în sec. XIX. *Charles Fourier* (1722-1837). Atitudinea lui față de filosofie și concepțiile social-economice din epoca Iluminismului. Ideea legității istorice și progresul. Fundamentarea orânduirii socialiste ideale. Trăsăturile caracteristice ale unei „orânduirii armonioase”. *Robert Owen* (1771-1858). Critica orânduirii burgheze. Fundamentarea inevitabilității „unei lumi morale noi” și a trăsăturilor ei caracteristice. Experimentele sociale ale lui Owen. Importanța socialismului utopic critic în dezvoltarea ideilor politice.

Bibliografie:

1. *Fundamentele gândirii politice moderne (Antologie comentată)* / Coord. A.-P. Iliescu, E.-M. Socaciu. Iași, 1999.

2. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. Miller D. București, 2000.
3. *История политических и правовых учений*/ Под ред. В.С. Нерсисянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
4. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
5. Popescu D. *Utopie – Cetatea cu vise și speranțe*. În: *Economie teoretică și aplicată*. <http://store.ectap.ro/articole/15.pdf> (vizitat 05.05.2017)
6. Popescu D. *Istoria gândirii economice din antichitate până la sfârșitul secolului XX*. Sibiu-București: Continent, 1999.
7. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane)*. Prelegeri. Chișinău, 1999.
8. *Socialismul utopic ca dublă formă de reacție față de urmările sociale negative ale capitalismului*.
<http://www.stiucum.com/economie/doctrine-si-curentele/320/socialismul-utopic-ca-dubl-for62292.php> (vizitat 13.02.2017).
9. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
10. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 21. DOCTRINA POLITICĂ MARXISTĂ ȘI CONTRADICȚIILE EI

Unități de conținut

1. Izvoarele, esența și fundamentul filosofic al doctrinei marxiste.
2. Ideea revoluției socialiste și a luptei de clasă în concepția marxistă.
3. Marxismul despre viitoarea societate comunistă.
4. Doctrina marxistă în dezbaterile contemporane.

Obiective de referință:

- să identifice rădăcinile social-istorice și izvoarele teoretice ale concepției marxiste;
- să argumenteze concepția materialistă despre istorie ca principala contribuție a lui Karl Marx la teoria social-politică;

- să analizeze teoria revoluției socialiste și a dictaturii proletariatului în opera marxistă;
- să abordeze leninismul ca adaptare a teoriei marxismului la condițiile secolului XX;
- să aprecieze destinele istorice ale marxismului în sec. XX ca doctrină, ideologie, mișcare social-politică;
- să evidențieze locul și rolul concepției marxiste în dezbaterile ideologice contemporane.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere mixtă*

Metode: *expozitive* (prezentare, expunere, dezbateri, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Condițiile istorice specifice ale apariției marxismului. Rădăcinile social-istorice și izvoarele teoretico-spirituale ale marxismului. Geneza marxismului. Dezvoltarea gândirii marxiste după Comuna din Paris din 1871. Trăsături definitorii ale doctrinei politice marxiste. Concepția materialistă despre istorie – principala contribuție a lui Marx la teoria socială și politică. Lupta de clasă – motor al istoriei. Determinarea economică a raporturilor sociale: infrastructură și suprastructură. Succesiunea fazelor istoriei: contradicția dintre forțele productive și raporturile de producție. Critica modelului capitalist. Exploatarea economică a claselor muncitoare și concentrarea capitalului. Crizele capitalismului și declinul ordinii burgheze. Socialismul și comunismul – piatra de temelie a doctrinei marxiste. *Karl Marx și Friedrich Engels* – fondatorii teoriei revoluției socialiste și ai dictaturii proletariatului. De la dictatura proletariatului la „societatea fără clase”. Marxismul despre problema națională. Ideile socialiste și mișcarea muncitorească din Europa. Internaționala I și II și dezbaterile ideologice. Experiențele naționale ale socialismului: între ortodoxie marxistă și revizionism. Marxismul revoluționar după 1917. Adaptarea gândirii marxiste de către Lenin în secolul XX. Teoria partidului unic. Marxism-leninismul și trăsăturile lui definitorii. Contradicțiile învățăturii lui Marx și Engels. Socialismul în secolul

XX: speranțe și deziluzii. Perspectiva doctrinei marxiste la începutul secolului XXI.

Bibliografie:

1. *Fundamentele gândirii politice moderne (Antologie comentată)* / Coord. A.-P. Iliescu, E.-M. Socaciu. Iași, 1999.
2. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. Miller D. București, 2000.
3. Engels F. *Originea familiei, a proprietății private și a statului*. București: Editura Politică, 1961.
3. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсисянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
4. Marx K., Engels F. *Manifestul Partidului Comunist*. București: Editura Politică, ed. a IX-a, 1969.
5. Marx K. *Critica Programului de la Gotha*. În: Marx K., Engels F. *Opere*. Vol. 19. București: Editura Politică, 1964.
6. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
7. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane)*. Prelegeri. Chișinău, 1999.
8. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 22. GÂNDIREA POLITICO-JURIDICĂ EUROPEANĂ DIN JUMĂTATEA A DOUA A SECOLULUI XIX – ÎNCEPUTUL SECOLULUI XX. APARIȚIA ȘTIINȚEI POLITICE CONTEMPORANE

Unități de conținut

1. Premisele social-economice și spirituale ale gândirii politice la intersecția secolelor XIX-XX.
2. Max Weber – unul dintre fondatorii sociologiei politice a secolului XX.
3. Concepția despre „voința de putere” a lui Friedrich Wilhelm Nietzsche.

4. Teoria ciclică a schimbărilor istorice a lui Oswald Spengler.

Obiective de referință

- să stabilească premisele social-economice și spirituale ale gândirii politice la intersecția secolelor XIX-XX;
- să explice ideile politice ale lui Max Weber;
- să estimeze contribuția lui Max Weber la dezvoltarea gândirii politice;
- să caracterizeze concepția politică a lui Friedrich Nietzsche;
- să analizeze teoria ciclică a schimbărilor istorice a lui Oswald Spengler;
- să distingă interdependența dintre istoria ideilor politice și apariția științei politice contemporane.

Forme și strategii de organizare a activității didactice

Curs teoretic: *Prelegere mixtă*

Metode: *expozitive* (prezentare, expunere, dezbateri, problematizare)

Termeni-cheie și conținut rezumativ:

Învățătura politico-juridică a lui *Friedrich Wilhelm Nietzsche* (1844-1900). Probleme de politică, stat și drept în lucrările „Statul grecesc”, „Voința de putere”, „Așa grăit-a Zarathustra”, „Dincolo de bine și de rău”, „Genealogia moralei”. Valoarea ca o cantitate superioară a puterii. Nietzsche despre stat. Antagonismul dintre stat și cultură. Conceptul de drept. Problema războiului. *Max Weber* (1864-1920) – fondator al sociologiei politice. Metoda de tip ideal. Birocrația ca mod de guvernare. Particularitățile birocrăției ca tip ideal. Definirea puterii ca monopol asupra constrângerii legitime. Noțiunea de dominație. Noțiunea de legitimitate a puterii. Tipurile de dominație. Coraportul dintre politică și morală. Politica și religia în viziunea lui Max Weber. Contribuția lui Max Weber la dezvoltarea gândirii politice. Teoria ciclică a schimbărilor istorice (tipurilor cultural-istorice ale dezvoltării societății) a lui *Oswald Spengler* (1880-1936). Evoluția științelor politice în secolul XX. Perspectivile dezvoltării științelor politice în secolul XXI. Tendințele principale

ale gândirii politico-juridice a sec.XX. Ideile parlamentarismului, pluralismului politic, legislației sociale. Ideologia politico-juridică a instituționalismului și solidarității. Teoriile contemporane ale dreptului natural. Teoria ciclică a schimbărilor istorice (tipurilor cultural-istorice ale dezvoltării societății) a lui *Oswald Spengler*.

Bibliografie:

1. Châtelet F., Pisier E. *Concepțiile politice ale secolului XX*. București, 1994.
2. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord.Miller D. București, 2000.
4. Gulian C.I. *Nietzsche*. București, 1994.
5. Nietzsche F. *Opere complete*, vol. II. Timișoara: Hestia, 1998.
6. Nietzsche F. *Dincolo de bine și de rău*. București: Humanitas, 1991.
7. Nietzsche F. *Așa grăit-a Zarathustra*. București: Humanitas, 2000.
8. Nietzsche F. *Voința de putere*. București: Aion, 1999.
6. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
7. Spengler O. *Declinul Occidentului*, vol. I-II. Traducere de I.Lascu. Editura Beladi, 1996.
8. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017
http://uspee.md/wpcontent/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).
9. Weber Max. *Politica, o vocație și o profesie*. București: Anima, 1992.

VII. CONȚINUTUL ORELOR DE SEMINAR. REPERE METODICE ȘI LITERATURA RECOMANDATĂ

Tema 1. Obiectul de studiu, periodizarea și metodologia istoriei gândirii politice

Sarcini de evaluare/autoevaluare curentă:

1. Identificați necesitatea studierii *Istoriei ideilor politice*.
2. Definiți obiectul de studiu al *Istoriei ideilor politice*.
3. Argumentați principiile metodologice de studiere a *Istoriei ideilor politice*.
4. Analizați punctele de vedere în periodizarea istoriei ideilor politice.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii *activ-participative*, centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expositive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *individual, lucrul în echipă, frontale, în baza discuțiilor*.

Strategii și sarcini de lucru individual:

Analiza definițiilor noțiunilor de doctrină politică și ideologie politică din literatura de specialitate; furnizarea de argumente în fundamentarea periodizării istoriei ideilor politice; discuții asupra problemei privind deosebirile și asemănările dintre *idee și gândire ca fenomene sociale*; ***Elaborarea unei comunicări-referat*** cu tema: *Locul Istoriei ideilor politice în sistemul științelor politice*.

Studentul fiind chemat să realizeze o argumentare de apartenență a *Istoriei ideilor politice* la sistemul de științe politice, să definească statutul ei de disciplină fundamentală și obligatorie în inițierea pregătirii tinerilor politologi, specialiștilor în administrația publică și în domeniul relațiilor internaționale; să contribuie în educarea spiritului atitudinal-tolerant față de pluralismul de opinii și convingeri, atât de necesar unei societăți democratice în tranziție. Nu în ultimul rând, se va demonstra actualitatea problematicii studiate de *Istoria ideilor politice*, faptul că această disciplină rămâne ancorată și receptivă prin contribuția sa la cunoașterea realității politice, ajută la aprofundarea și rezolvarea problemelor cu care se confruntă societatea contemporană.

Literatura recomandată:

1. Cernica V. *Cetatea sub blocada ideii. Schiță fenomenologică a istoriei gândirii politice*. Iași: Institutul European, 2005.
2. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
3. *Istoria ideilor politice* – Culegere de texte, reader de curs și seminar. Biblioteca SNSPA, 2013-2014.
4. Miroiu M., Miroiu A. *Ghid de idei politice*. București, 1991.
5. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
6. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
7. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress...politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017)
7. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.
8. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
9. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017. http://uspee.md/wpcontent/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 2. Gândirea politică în Orientul Antic

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Identificați coordonatele social-politice ale Orientului Antic.
2. Relatați semnificațiile gândirii politice în India Antică. Analizați curentele politico-religioase ale Indiei Antice.
3. Comparați particularitățile gândirii politice în China Antică cu cele din India Antică.
4. Analizați confucianismul ca curent etico-politic al gândirii chineze antice.
5. Estimați contribuția curentului legiștilor Fatzia pentru evoluția de mai departe a gândirii politice.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expositive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*).

Forme de organizare a activității didactice – *activități prioritar frontale și de grup.*

Strategii și sarcini de lucru individual:

Se va pune accentul pe coordonatele social-politice ale Orientului Antic și pe noțiunile *despotism oriental* și *paradigmă mitico-religioasă*, care vor reuși să redea originalitatea ideilor politice de aici. Analiza izvoarelor spirituale va ajuta studenții să conceapă particularitățile societății orientale antice organizate într-o formă ierarhic verticală, care nu putea dispune decât de *tipul omului tăcut și subordonat*. Prin aceasta studentul va explica dependența absolută a individului de societate și statul întruchipat în figura regelui-fiu al cerului.

Elaborarea unei comunicări-referat cu tema: „*Dimensiunea contemporană a confucianismului ca curent politico-moral*”. Astfel, studenții urmează să depisteze diferența dintre societatea de atunci, orientală, și cea de acum, contemporană, dar și să stabilească cum

societatea noastră contemporană poate fi influențată de ideile devenite ecou istoric al acelor timpuri, a căror întruchipare este confucianismul.

Elaborarea unei alte comunicări-referat cu tema: *Ideile politice din Arthashastra sau Știința politicii lui Kautilya și politica contemporană*, prin care studenții se vor afirma în aceeași ordine de idei. Raționalismul și realismul ca mod de abordare a realității politice de către Kautilya face ca această lucrare să rămână actuală secole în șir și să-i încânte pe cei care o consultă.

Literatura recomandată:

1. Boari V. *Filosofia și condiția morală a cetății*. Cluj: Dacia 1991.
2. Cernica V. *Cetatea sub blocada ideii. Schiță fenomenologică a istoriei gândirii politice*. Iași: Institutul European, 2005.
3. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
4. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С.Нерсисянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
5. Miroiu M., Miroiu A. *Ghid de idei politice*. București, 1991.
6. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
7. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress...politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017)
8. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011 [on-line] <http://ro.scribd.com/doc/96624708/P-varzari-igp-Note-de-Curs-Chisinau-Pontos-2011-1> (vizitat 13.01.2015).
9. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 3. Gândirea politică în Grecia Antică

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Identificați condițiile de afirmare a gândirii politice în Grecia Antică.
2. Analizați conceptele fundamentale ale gândirii politice din vechea Eladă.
3. Estimați contribuția secolului lui Pericle în conceptualizarea principiilor democrației.
4. Argumentați aportul lui Socrate la dezvoltarea gândirii politice.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expositive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *dialog didactic argumentativ, conversația euristică, munca în grup, discuția colectivă.*

Strategii și sarcini de lucru individual:

Elaborarea de comunicări analitice cu tema: *Rolul polisului în devenirea gândirii politice ca domeniu de sine stătător sau cu tema Eternitatea lui Socrate pentru politica contemporană* le va aduce studenților explicația acelui salt calitativ ce se produce odată cu trecerea în altă dimensiune geografică și temporară a gândirii politice. Studenții vor sesiza importanța interdependenței dintre politică și morală, căreia grecii îi vor da un nou statut ontologic și prin care vor încerca să limiteze partea negativă și periculoasă pentru om a naturii umane.

Literatura recomandată:

1. Aristotel. *Politica* / Trad. de Alexander Baumgarten. Ediție bilingvă. București: IRI, 2001.

2. Balan Gh. *Procesul lui Socrate*. București, 1993.
3. Enăchescu C. *Socrate (Descoperirea omului și cunoașterea pe sine)*, București, 1994.
4. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
5. Miroiu M., Miroiu A. *Ghid de idei politice*. București, 1991.
6. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
7. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
8. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM 1996.
9. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017).
10. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
11. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
12. Xenophon. *Amintiri despre Socrate*/Trad. de Grigore Tănăsescu. Chișinău: Hyperion, 1991.

Tema 4. Platon și Aristotel – titani ai gândirii politice din Grecia Antică

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Identificați concepția lui Platon despre omul de stat și rolul acestuia. Semnificația „mitului peșterii” și definirea principiului guvernământului în proiectul politic al lui Platon.
2. Argumentați contribuția lui Platon la filosofia politică europeană.
3. Analizați conceptul „Zoon politikon” în „Politica” lui Aristotel și determinați locul științei politice în gândirea stagiritelui.
4. Comparați clasificarea formelor de guvernare la Platon și Aristotel.
5. Determinați contribuția gândirii politice a Greciei Antice pentru civilizația occidentală.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expozitive (*expunerea problemei*);

- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *munca în grup, problematizarea, învățarea prin descoperire.*

Strategii și sarcini de lucru individual:

Glorioasa etapă a filosofiei politice clasice și analiza critică și minuțioasă a concepțiilor politice a titanilor-filosofi ai Greciei Antice îi vor ajuta pe studenți să sistematizeze aportul gândirii politice a Greciei Antice la dezvoltarea istoriei ideilor politice. Totodată, anume filosofii politici vor fi cei care vor urmări cum și datorită căror factori societatea antică elenă sub tensiunea insuficienței polisului va trece în istorie, fiind înghițită de Imperiul Roman.

Recenzarea operei lui Aristotel „Politica” va fi o altă formă de lucru individual, independent, care va aduce confirmări mutațiilor dimensionale, dar și de conținut, ale gândirii politice elene, ale cunoașterii politice, dar și ale limitelor acesteia.

Literatura recomandată:

1. Aristotel. *Politica*/Trad. de Alexander Baumgarten. Ediție bilingvă. București: IRI, 2001.
2. Aristotel. *Etica Nicomahică*/Trad. De Stella Petece. București: IRI, 1998.
3. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
4. Miroiu M., Miroiu A. *Ghid de idei politice*. București, 1991.
5. Musca V., Baumgarten A. *Filosofia politică a lui Aristotel*. Iași: Polirom, 2002.
6. Musca V., Baumgarten A. *Filosofia politică a lui Platon*. Iași: Polirom, 2006.
7. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
8. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria 2001.
9. Platon. *Republica*. În: *Opere*. Vol. 5 / Trad. de Andrei Cornea. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.

10. Platon. *Omul politic*. În: *Opere*. Vol. 6 / Trad. de Andrei Cornea. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
11. Platon. *Legile*. În: *Opere*. Vol. 6 / Trad. de Ștefan Bezdechi. București: IRI, 1999.
12. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.
13. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017).
14. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
15. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.

Tema 5. Doctrina politică a Romei Antice

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Relatați dimensiunile social-politice și economice ale epocii.
2. Analizați învățătura politică a lui Marcus Tullius Cicero.
3. Argumentați esența politică și morală a stoicismului roman.
4. Caracterizați procesul de codificare a dreptului roman și determinați contribuția gândirii politico-juridice romane în evoluția civilizației occidentale.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expozitive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – strategii activ-participative

Strategii și sarcini de lucru individual:

Elaborarea eseului cu tema: *Teoria anacyclosis-ului a lui Polibiu* va prezenta pentru studenți o formă de cercetare a modului târziu de clasificare a formelor de guvernare, în care Polibiu nu doar că

demonstrează o cunoaștere excelentă a predecesorilor săi, dar și într-un mod foarte realist ține cont de lecția istoriei, demonstrând că acest ciclu neîntrerupt de degradare a formelor de guvernare reflectă în mare parte natura agresivă a omului și că omul, conștientizând acest lucru, poate schimba situația, poate s-o pună sub control conștient.

Literatura recomandată:

1. Cicero. *Despre stat*. În: *Opere alese*. Vol. II. București: Univers, 1973.
2. Cicero. *Despre legi*. În: *Opere alese*. Vol. II. București: Univers, 1973.
3. Cicero. *Despre îndatoriri*. București: Editura Științifică, 1957.
4. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
5. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/2013/02/politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017) .
6. *Istoria ideilor politice – Culegere de texte, reader de curs și seminar*. Biblioteca SNSPA, 2013-2014.
7. Marc A. *Către sine însuși* / Trad. de Ștefan Bezdechi. București: Vestale, 2006.
8. Мирзаев С. Б. *Политики*. Москва, 1986.
9. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
10. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria 2001.
11. Polibiu. *Istории* / Trad. de Vergil Popescu. București: Editura Științifică, 1966.
12. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.
13. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
14. Vlăduțescu Gh. *Filosofia în Roma Antică*. București: Editura Științifică, 1992.
15. Vlăduțescu Gh. *Studiu introductiv la: Aureliu Augustin. Despre Cetatea lui Dumnezeu*. București: Editura Științifică, 1998.

Tema 6. Gândirea politică în Europa medievală

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Identificați dimensiunile social-politice și economice ale epocii.
Reproduceți problema fundamentală a gândirii politice medievale.
2. Analizați concepția politico-religioasă a Sfântului Augustin.
3. Demonstrați contribuția Reformei Gregoriene din secolul XI în fortificarea bisericii romano-catolice.
4. Analizați ideile politice ale lui Toma d'Aquino.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expozitive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale*.

Strategii și sarcini de lucru individual:

Trecerea într-o altă etapă de dezvoltare a societății – de la antichitate la feudalism – definește și schimbarea modului de gândire. Conștientizând acest lucru, studenții sunt pregătiți să determine atât problematica de cercetare, cât și modurile de abordare a ei modificate. Așa-numitul *mileniu al stagnării și întinericului* ar identifica această perioadă de timp. Totuși, studenții trebuie, prin lecturarea literaturii de bază și a celei suplimentare, să colecteze date și să aducă argumente ce ar demonstra că la nivel de gândire nu există o absolută stagnare, că în Evul Mediu se produce doar o încetinire a ritmului de afirmare și manifestare a modului de gândire, dar însăși gândirea nu dispare.

Literatura recomandată:

1. Augustin A. *Despre cetatea lui Dumnezeu*. Vol. I. / Trad. de Paul Găleşanu. București: Editura Științifică, 1998.

2. Chenu M. D. *Toma d'Aquino și teologia*. București: Univers Enciclopedic, 1998.
3. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D. Miller. București, 2000.
4. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017) .
5. *Istoria ideilor politice – Culegere de texte, reader de curs și seminar*, Biblioteca SNSPA 2013-2014.
6. Le Goff Jacques. *Pentru un alt Ev Mediu* / Trad. de Maria Carpov. București: Meridiane, 1986.
7. Marc A. *Către sine însuși* / Trad. de Ștefan Bezdechi. București: Vestale, 2006.
8. Мирзаев С.Б. *Полубуй*. Москва, 1986.
9. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
10. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
11. Polibiu. *Istории* / Trad. de Vergil Popescu. București: Editura Științifică, 1966.
12. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.
13. Toma d'Aquino. *Summa theologiae*. București: Editura Științifică, 2000.
14. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
15. Vlăduțescu Gh. *Filosofia în Roma Antică*. București: Editura Științifică, 1992.
16. Vlăduțescu Gh. *Studiu introductiv la: Aureliu Augustin. Despre Cetatea lui Dumnezeu*. București: Editura Științifică, 1998.

Tema 7. Gândirea politică a umaniștilor medievali

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Identificați tendințele principale de afirmare a gândirii politice medievale.
2. Caracterizați ideile politice ale umaniștilor medievali (Occam, Alighiere, da Padova).

3. Analizați tezele politice ale dreptului savant din Evul Mediu (glosatorii și comentatorii).

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expositive (*expunerea subiectelor de problemă*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală, explicarea consecutivă și explicarea teleologică*);
- strategii prioritar bazate pe acțiunea de cercetare (*învățare prin descoperire dirijată, descoperirea deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – preponderent frontale, în baza discuțiilor.

Strategii și sarcini de lucru individual:

Elaborarea unui eseu cu tema: *Contribuția lui Dante Alighiere în afirmarea demnității umane sau Rolul lui Marsilio da Padova în constituirea științei politice moderne* îi va ajuta pe studenți să conceapă că, în special în Evul Mediu dezvoltat, gândirea politică încearcă să se descătușeze și să iasă de sub dominația paradigmei teologice; încearcă să se afirme ca una ce se sprijină pe rațiune și care promovează demnitatea omului ca centru al Universului. Este un început de cale, care va necesita un mare efort și multă energie, pentru ca în perioada Renașterii să cunoască apogeul său de dezvoltare. Desigur, toate acestea n-ar fi fost posibile, dacă gândirea ce-și identifica principiul antropocentric și rațional de evoluție nu s-ar fi bucurat de reanimarea, fie și denaturată, a aristotelismului. Altfel spus, conlucrarea cu știința a făcut posibilă această schimbare. Și încă una. Nu doar la nivel ideatic, ci și la nivel fenomenal, lupta dintre guelfi și ghibelini, spiritul de îndoială față de persoana Papei ca întruchipare a voinței divinității pe pământ a făcut posibilă mai apoi această schimbare.

Literatura recomandată:

1. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.

2. Gilson Étienne. *Filozofia în Evul Mediu* / Traducere de Ileana Stănescu. București: Humanitas, 1995.
3. De Libera Alain. *Gândirea Evului Mediu* / Traducere de Mihaela și Ion Zgărdău. Timișoara: Amarcord, 2000.
4. Occam W. *Despre universalii*. Ediție bilingvă / Traducere din limba latină de Alexander Baumgarten, comentarii, note și studiu de Simona Vucu. Iași: Polirom, 2004.
5. Maga M. *Filosofia politică a Occidentului medieval* http://www.mihaimaga.ro/filosofie/filosofie_politica_medievala.html
6. Mesaroș C. *Filosofii cerului. O introducere critică în filosofia medievală*. Timișoara: Editura Universității de Vest, 2005.
7. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
8. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
9. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM 1996.
10. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
11. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
12. *История политических и правовых учений* / Под общей ред. О.Э. Лейста. Москва, 1997. [online] <http://www.gumer.info/bibliotekBuks/Pravo/Leist/Index.php> (vizitat 13.12.2011).
13. Марченко М.Н., Мачин И.Ф. *История политических и правовых учений*. Москва, 2000. [online] <http://www.twirpx.com/file/246621/> (vizitat 13.09.2015).
14. *История политических и правовых учений: Электронная хрестоматия* / Составитель: М.Н. Грачев. [on-line] <http://grachev62.narod.ru/hrest/content.html> (vizitat 13.09.2013).

Tema 8. Gândirea politică în perioada Renașterii

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Definiți Renașterea ca curent politic și mișcare socială.
2. Analizați teoria politică a lui Niccolo Machiavelli.
3. Caracterizați proiectul statului ideal al lui Francesco Guicciardine.
4. Examinați parametrii suveranității în teoria lui Jean Bodin.
5. Estimați rolul Renașterii în evoluția gândirii politice.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

- strategii euristice (*discuții colectivă, conversație euristică*).
- strategii bazate prioritar pe acțiunea de cercetare (*munca în echipe, problematizarea, dezbaterrea*)

Forma de organizare a activității didactice – *activități în grup*.

Forme de organizare a activității didactice – *activități frontale și în grup*.

Strategii și sarcini de lucru individual:

Elaborarea unui referat cu tema: *Rolul și pericolele machiavellismului în politica contemporană*, axat pe problema interdependenței și conexiunii dintre politică și morală. Totodată, studenții trebuie să arate că însuși fundamentul, baza acestui curent – machiavellismul – este de natură umană. El a existat cu mult înaintea lui Machiavelli, în esență rămânând același ca și la începutul existenței sale, în pofida scurgerii timpului. Studenții trebuie să înțeleagă că este vorba despre politică nu doar ca artă a posibilului, dar și ca activitate ce se orientează să fie eficientă intereselor umane și de aceea generatoare de conflicte de interese, care se arată într-o dominație verticală a intereselor – cine pe cine, și nu ca deducere a ceea ce ne unește. Din această perspectivă, are un caracter veșnic, ce însoțește evoluția societății chiar de la momentul nașterii sale.

Literatura recomandată:

1. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
2. Erasmus din Rotterdam. *Elogismul nebuniei, sau discurs despre lauda prostiei*. București: Antet, 1989.
3. Erasmus din Rotterdam. *Despre război și pace*. București: Editura Științifică, 1966.
4. Machiavelli N. *Principele*. Ediție bilingvă / Trad. de Nina Façon. București: Humanitas, 2006.
5. Manet P. *Originile politicii moderne. Machiavelli, Hobbes, Rousseau*, București: Nemira, 2000.
6. Negulescu P.P. *Filosofia Renașterii*. București: Editura „Eminescu”, 1986.

7. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
8. Oțetea A. *Renașterea și Reforma*. București, 1969.
9. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
10. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I. București, 2002. [on-line]
<http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/2012/02/politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017)
11. Stoica Gh. *Machiavelli – filosof al politicii*. București: Editura Științifică, 2000.
12. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.
13. Ракитская И.Ф. *Политическая мысль итальянского Возрождения конца XIV – XV веков*. Ленинград, 1984
14. Рутенбург В.И. *Титаны Возрождения*. Ленинград, 1976.
15. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
16. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.

Tema 9. Formula politică a Reformei

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Identificați premisele social-politice și economice ale Reformei și reproduceți direcțiile principale ale gândirii social-politice în perioada Reformei.
2. Analizați ideologia Reformei în Anglia, Cehia și Germania secolului XVI.
3. Comparați consecințele Renașterii și Reformei asupra modului de gândire.
4. Estimați contribuția Reformei în descătușarea gândirii politice.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expozitive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale.*

Strategii și sarcini de lucru individual:

Studentii vor realiza un *studiu comparat al Reformei în Germania, Cehia, Anglia și în spațiul politic românesc*, încercând să stabilească asemănările, deosebirile, factorii care au dictat particularitățile Reformei și consecințele ei în perspectiva dezvoltării capitalismului. Totodată, studenții vor încerca să extrapoleze, așa cum văd ei, alternativele posibile de dezvoltare (ipotetică) a Reformei în fiecare din aceste țări.

Literatura recomandată:

1. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
2. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
3. Oțetea A. *Renașterea și Reforma*. București, 1969.
4. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
5. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/2013/02/politice-1.pdf>(13.02.2017)
6. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM 1996.
8. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.

Tema 10. Doctrina comunist-utopică din secolele XVI - XVII

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Identificați sensul etimologic și euristic al termenului *utopie*.
2. Reproduceți etapele de evoluție a gândirii utopice.
3. Analizați coraportul dintre utopie, filosofie și știință.
4. Caracterizați ideile „*comunismului egalitar*” al lui Gerard Winstenley și estimați rolul utopiei în evoluția gândirii politice.

Strategii și forme de organizare a activității didactice: *dialog didactic argumentativ, conversația euristică, discuția colectivă.*

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale.*

Strategii și sarcini de lucru individual:

Prin studierea notițelor de curs, manualelor și notelor de curs, prin consultarea literaturii integral, prin lecturarea atentă a operei lui Thomas Morus, Tommaso Campanella, Erasmus din Rotterdam și a lui Gerard Winstenley se va încerca o *analiză a utopiei ca: fenomen, tradiție, proiect*.

Literatura recomandată:

1. *Антология мировой политической мысли. В 5-ти томах* / Рук. проекта Ю.Г. Семигин. Москва, 1997. [on-line] http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/Sem/03.php (vizitat 16.01.2013).
2. Campanella T. *Cetatea soarelui*. București: Editura Științifică, 1969.
3. Cernica V. *Cetatea sub blocada ideii. Schiță fenomenologică a istoriei gândirii politice*. Iași: Institutul European, 2005.
4. Дяттерева А.М. *История политических и правовых учений*. Москва, 2013. [on-line] <http://userdocs.ru/navigate/index-41266.html> (vizitat 13.09.2016).
5. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
6. Марченко М.Н., Мачин И.Ф. *История политических и правовых учений*. Москва, 2000. [online] <http://www.twirpx.com/file/246621/> (vizitat 13.09.2015).
7. Morus Th. *Utopia*. București, 1959.
8. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017).
9. *История политических и правовых учений*/ Под ред. В.С. Нерсисянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
10. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
11. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.
12. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
13. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
14. Волгин В.П. *Очерки истории социалистических идей*. Москва, 1975.

15. Волгин В.П. *Развитие общественной мысли во Франции в XVIII веке*. Москва, 1977
16. Павлова Т.А. *Уинстэнли*. Москва, 1987.

Tema 11. Gândirea politică în perioada revoluției burgheze timpurii din Țările de Jos

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Redați principiile fundamentale ale teoriei dreptului natural.
2. Analizați ideile politice ale lui Hugo Grotius.
3. Caracterizați dreptul natural și esența statului în concepția lui Baruch Benedict Spinoza.
4. Estimați rolul teoriei dreptului natural și al doctrinei contractului social în fundamentarea noii ideologii a epocii moderne.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

- strategii expositive (*expunerea subiectelor de problemă*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală, explicarea consecutivă, explicarea teleologică*);
- strategii prioritar bazate pe acțiunea de cercetare (*învățare prin descoperire dirijată, descoperirea deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale, în baza discuțiilor.*

Strategii și sarcini de lucru individual:

Definirea teoriei dreptului natural. Studenții vor încerca să găsească și să argumenteze tangența dintre teoria dreptului natural și metodele raționale empirice de cercetare, caracteristice perioadei acumulării inițiale a capitalului.

Literatura recomandată:

1. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. Miller D. București, 2000.
2. Grotius Hugo. *Despre dreptul războiului și al păcii*. București: Editura Științifică, Prolegomene, 1968.

3. *История политических и правовых учений*/ Под ред. В.С. Нерсесянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
4. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
5. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
6. Spinoza B. *Tratatul politic*. București: E.S.P.Ș, 1952.
7. Spinoza B. *Tratatul teologico-politic*. București: Editura Științifică, 1960.
8. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress...politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017).
9. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.
10. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
11. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 12. Ideile politice în perioada revoluției engleze din secolul al XVII-lea

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Identificați cadrul social-economic și politico-ideologic al revoluțiilor engleze din secolul al XVII-lea.
2. Caracterizați teoria dreptului natural în opera politică a lui Thomas Hobbes.
3. Analizați ideile politice ale mișcărilor radicale din perioada revoluțiilor engleze din secolul al XVII-lea (*independenței, digerii și levelerii*).
4. Argumentați ideile politice ale lui John Locke
5. Apreciați contribuția ideilor politice ale revoluțiilor engleze din secolul al XVII-lea în practica politică mondială.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

- strategii expozitive (*demonstrație, explicație*);

- strategii euristice (*explicare prin argumentare și aplicare, discuții în grup*);
- strategii care au finalitatea de a dezvolta gândirea critică a studentului (*aplicarea modelelor la situații concrete de decizii*).

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale, în baza discuțiilor.*

Strategii și sarcini de lucru individual:

Studentii vor face, în baza literaturii studiate, *o analiză comparată* a concepției contractualiste a lui John Locke și Thomas Hobbes. Vor încerca să demonstreze cum una și aceeași idee poate să ia o întrupare aproape cardinal opusă în dependență de metodologia folosită, de interesele și scopul urmărit.

Literatura recomandată:

1. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
2. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I, P. II. București, 2002. [online] <http://filosofiepolitica.files.wordpress...politice-1.pdf> (vizitat 13.02.2017)
3. *Istoria ideilor politice – Culegere de texte, reader de curs și seminar*. Biblioteca SNSPA, 2013-2014.
4. Manet P. *Originile politicii moderne. Machiavelli, Hobbes, Rousseau*. București: Nemira, 2000.
5. Mureșan Camil. *Europa Modernă*. Cluj: Dacia, 1999.
6. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom 2008.
7. Павлова Т.А. *Уинстэнли*. Москва, 1987.
8. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
9. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.
10. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
11. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*, Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 13. Gândirea politică a iluminismului francez

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Redați iluminismul ca ideologie și curent social-politic.
2. Analizați concepția politică a lui Charles Louis Montesquieu (1689-1755).
3. Caracterizați ideea *stării naturale* și a *contractului social* în opera lui Jean-Jacques Rousseau (1712-1778).
4. Evaluați contribuția iluminismului francez ca fundament ideologic al Marii Revoluții Franceze din 1789.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

- strategii expozitive (*expunerea subiectelor de problemă*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală, explicarea consecutivă, explicarea teleologică*);
- strategii prioritare bazate pe acțiunea de cercetare (*învățare prin descoperire dirijată, descoperirea deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale, în baza discuțiilor.*

Strategii și sarcini de lucru individual:

Studentii vor face *o analiză comparată a principiului separației puterilor în stat* în opera politică a lui Charles Louis Montesquieu (1689-1755) și a lui Jean-Jacques Rousseau (1712-1778). E important să încerce a găsi explicația contrariilor în atitudinea celor doi mari gânditori față de acest principiu.

Literatura recomandată:

1. Boari V. *Filosofia și condiția morală a cetății*. Cluj: Dacia, 1991.
2. Cernica V. *Cetatea sub blocada ideii. Schiță fenomenologică a istoriei gândirii politice*. Iași: Institutul European, 2005.
3. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D. Miller. București, 2000.
4. *Fundamentele gândirii politice moderne (Antologie comentată)* / Coord. A.-P. Iliescu, E.-M. Socaciu. Iași, 1999.

5. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсесянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
6. Manet P. *Originile politicii moderne. Machiavelli, Hobbes, Rousseau*. București: Nemira, 2000.
7. Miroiu M., Miroiu A. *Ghid de idei politice*. București, 1991.
8. Montesquieu. *Despre spiritul legilor. Vol. I – III* / Trad. de Armand Roșu. București: Editura Științifică, 1964-1970.
9. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
10. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
11. Rousseau J.J. *Contractul social*. București: Editura Științifică, 1957.
12. Rousseau J.J. *Discurs asupra inegalității dintre oameni*. București: Editura Științifică, 1958.
13. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
14. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. II. București, 2002. [on-line] <http://filosofepolitica.files.wordpress...politice-2.pdf> (vizitat 13.02.2017).
15. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011 [on-line] <http://ro.scribd.com/doc/96624708/P-varzari-igp-Note-de-Curs-Chisinau-Pontos-2011-1> (vizitat 13.01.2015).
14. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).
16. Волгин В.П. *Развитие общественной мысли во Франции в XVIII веке*. Москва, 1977.

Tema 14. Gândirea iluministă în Italia și Germania secolelor XVII-XVIII

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Identificați particularitățile iluminismului în Italia și Germania secolului XVII – XVIII.
2. Analizați ideile politice ale iluminiștilor italieni Giovanni Battista (Giambattista) Vico (1668–1744) și Cesare Beccaria (1738–1794).

3. Caracterizați concepția politică a lui Gottfried Wilhelm Leibniz (1646-1716) ca fondator al iluminismului german.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expozitive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale și de grup.*

Strategii și sarcini de lucru individual:

În baza cunoștințelor dobândite, se va încerca o analiză comparată detaliată a ideilor politice ale ilumiiniștilor germani: Samuel Puffendorf (1632 – 1694), Christian Thomasius (1655 – 1728) și Christian Wolff (1679-1754). Studenții vor tinde să depisteze o linie de progres, fie și modestă, a gândirii iluministe germane din această perioadă.

Literatura recomandată:

1. Boari V. *Filosofia și condiția morală a cetății*. Cluj: Dacia 1991.
2. Cernica V. *Cetatea sub blocada ideii. Schiță fenomenologică a istoriei gândirii politice*. Iași: Institutul European, 2005.
3. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
4. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсесянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
5. Киселёв М.А. *Джанбатиста Вико*. Москва, 1980.
6. Miroiu M., Miroiu A. *Ghid de idei politice*. București, 1991.
7. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
8. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
9. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane)*. Prelegeri. Chișinău, 1999.
10. Решетников Ф.М. *Беккария*. Москва, 1987.

11. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011[on-line] <http://ro.scribd.com/doc/96624708/P-varzari-igp-Note-de-Curs-Chisinau-Pontos-2011-1>(vizitat 13.01.2015).
12. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 15. Gândirea iluministă în spațiul românesc în secolul XIX

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Determinați particularitățile iluminismului în spațiul românesc și identificați etapele de dezvoltare a gândirii iluministe românești.
2. Generalizați ideile politice ale lui Gheorghe Asachi ca inițiator al gândirii iluministe în spațiul românesc.
3. Demonstrați originalitatea gândirii politice a lui Mihai Eminescu.
4. Argumentați ideile politice ale lui Mihail Kogălniceanu ca reprezentant al mișcării pașoptiste și evaluați contribuția iluminismului pentru dezvoltarea conștiinței naționale românești.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expositive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale și de grup.*

Strategii și sarcini de lucru individual:

Studenții se vor familiariza cu concepția politică a lui Mihai Eminescu și vor încerca să răspundă la întrebările: Ce *subînțelege*

poetul prin **formele fără fond?** De ce concepția politică a lui Eminescu este calificată ca un **conservatism constructivist**?

Literatura recomandată:

1. Asachi Gh. *Opere* (2 vol.). Chișinău, 1991.
2. Bulgaru M. *Gheorghe Asachi – promotor al iluminismului*. În: Familia. Școala. Societatea, 1994, nr.3-4.
3. Bulgaru M. *Gândirea iluministă în Moldova: opinii și realități*. Chișinău, 2001.
4. Corneea P., Zamfir M. *Gândirea românească în epoca pașoptistă*. București, 1969.
5. *Din gândirea politico-juridică din România*. București, 1974.
6. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
7. Juc V. *Din istoria gândirii politice românești (în Moldova)*. Material didactic. Chișinău: USM, 1997.
8. *Integritatea concepției: Eminescu și ideile politice*. În: Mihăiescu V. Viciul nepedepsit. București, 1992.
9. Eminescu M. *Scrieri politice*. București: Societatea scriitorilor români, 2011.
10. Eminescu M. *Scrieri politice*,
http://www.vistieria.ro/carti/istoria_romanilor/scrieri_politice.pdf
(vizitat 13.02.2017).
11. Nedelea M. *Istoria României: compendiu de curente și personalități politice (Pașoptism. Conservatorism. Liberalism)*. București, 1994.
12. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
13. Zub Al. *Mihail Kogălniceanu, un arhitect al României moderne*, Iași: Institutul European, 2005.

Tema 16. Gândirea politică în perioada Războiului de Independență (1775-1783) în SUA

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Identificați premisele social-politice, economice și ideologice ale mișcării de eliberare din America de Nord.

2. Analizați ideile politice ale republicanilor americani (Benjamin Franklin, Thomas Jefferson și Thomas Paine).
3. Caracterizați concepțiile politice ale federaliștilor americani (Alexander Hamilton, John Adams și James Madison).
4. Estimați aportul gândirii politice americane în dezvoltarea ideilor politice.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expositive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale*.

Strategii și sarcini de lucru individual:

Se vor organiza *dezbateri între echipe* pe tema: *Ideea homerule (administrării) în concepția lui Benjamin Franklin: realități și perspective*. Se va pune accentual pe întrebarea, dacă nu cumva anume această idee a administrării a protejat din start SUA de boala copilăriei. Se vor organiza două echipe, care vor fi apreciate după capacitatea de persuasiune a auditoriului. În acest caz se va ține cont în primul rând de abilitatea de a convinge, de abilitatea de a folosi tocmai acele metode de expunere și argumentare care vor convinge suporterii să-i susțină și nu în baza criteriului de corespundere adevărului, reieșindu-se din faptul că adevărul este mai adevăr decât toate argumentele corecte luate împreună. Este foarte important ca studenții să facă deschideri de exemplificare a răspunsurilor din practica politică contemporană.

Literatura recomandată:

1. *Fundamentele gândirii politice moderne (Antologie comentată)* / Coord. A.-P. Iliescu, E.-M. Socaciu. Iași, 1999.

2. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
3. *Istoria ideilor politice – Culegere de texte, reader de curs și seminar*, Biblioteca SNSPA, 2013-2014.
4. *История политических и правовых учений*/ Под ред. В.С. Нерсисянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
5. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
6. Севастьянов Г., Иткин А. *Томас Джефферсон, политик*. Москва, 1989.
7. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane). Prelegeri*. Chișinău, 1999.
8. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
9. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
10. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).
11. Vianu A. *Istoria S.U.A.* București, 1973.

Tema 17. Gândirea politică din timpul Marii Revoluții Franceze din 1789

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Expuneți tendințele principale ale gândirii social-politice în perioada revoluției.
2. Generalizați ideile politice ale constituanților, girondinilor și ale reprezentanților mișcării iacobine.
3. Analizați proiectul utopic al lui François Noël Babeuf și mișcarea babuvistă.
4. Demonstrați importanța gândirii politice din perioada Marii Recoluții Franceze.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expositive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale.*

Strategii și sarcini de lucru individual:

Se va face o analiză profundă a ***ideilor socialiste din perioada acestei revoluții***; se va da explicație faptului: prin ce aceste idei socialiste se deosebesc de etapa precedentă a socialismului din secolul XVII; de ce socialismul de acum este uneori mai naiv decât cel inițial din secolul XVII? Totuși, prin ce se impune socialismul utopic francez din secolul XVIII?

Literatura recomandată:

1. *Fundamentele gândirii politice moderne (Antologie comentată)* / Coord. A.-P. Iliescu, E.-M. Socaciu. Iași, 1999.
2. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D. Miller. București, 2000.
3. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсесянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
4. Mazariuc C. *Babeuf și conspirațiile pentru egalitate*. București, 1964.
5. Nay N. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
6. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
7. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane)*. Prelegeri. Chișinău, 1999.
8. Шашмурев В. *Учение Э.Берка о человеке и обществе*. Москва, 1989.
9. Trousson R. *Istoria gândirii libere. De la origini până la 1789*. Iași, 1997.
10. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
11. Волгин В.П. *Развитие общественной мысли во Франции в XVIII веке*. Москва, 1977.

Tema 18. Concepția politică a reprezentanților filosofiei clasice germane la sfârșitul secolului XVIII – începutul secolului XIX

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Relatați cauzele apariției și esența filosofiei clasice germane.
2. Analizați filosofia social-politică a lui Kant și proiectul păcii eterne.
3. Caracterizați problemele social-politice în sistemul filosofic al lui Hegel.
4. Generalizați ideile politice și filosofia istoriei a lui Fichte.
5. Demonstrați importanța filosofiei clasice germane în istoria ideilor politice.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expositive (*expunerea problemei*); *hărți conceptuale, metoda studiului de caz; metode și tehnici de învățare interactive-creative*;
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale, lucrul în echipe, individual.*

Strategii și sarcini de lucru individual:

Studentii vor fundamenta ideea, chemată să explice de ce ***Problema războiului și păcii*** în filosofia clasică germană ocupă un loc atât de important și, totodată, de ce rezolvarea ei este văzută așa de diferit. Putem găsi aici ceva particular nemților: sunt ei, reprezentanții filosofiei clasice germane, marcați de moștenirea școlii geopolitice germane sau nu? Se cere o explicație convingătoare nu doar prin ideile împărtășite, ci și prin practica politică ce a evoluat după.

Literatura recomandată:

1. *Антология мировой политической мысли. В 5-ти томах* / Рук. проекта Ю.Г. Семигин. Москва, 1997. [on-line]
http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/Sem/03.php (vizitat 27.04.2016).
2. Corneliu D. *Kant*. Iași, 1994.
3. *Fundamentele gândirii politice moderne (Antologie comentată)* / Coord. A.-P. Iliescu, E.-M. Socaciu. Iași, 1999.
4. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D. Miller. București, 2000.
5. Hegel. *Studii filosofice*. București: Editura Academiei, 1967.
6. Locke J. *Al doilea tratat despre cărmuire. Scrisoare despre toleranță*. București: Nemira, 1999.
7. *Istoria ideilor politice* – Culegere de texte, reader de curs și seminar, Biblioteca SNSPA, 2013-2014.
8. *История политических и правовых учений: Электронная хрестоматия* / Составитель: М.Н. Грачев. [on-line]
<http://grachev62.narod.ru/hrest/content.html> (vizitat 25.04.2016).
9. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсесянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
12. Kant Im. *Către pacea perpetuă*. În: *Scriseri moral-politice* / Trad. de Rodica Croitoru. București: Editura Științifică, 1991.
11. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria, 2001.
12. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane)*. Prelegeri. Chișinău, 1999.
13. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
14. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch._-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).

Tema 19. Ideile politice ale liberalismului și reprezentanții lui în Anglia și Franța

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Identificați particularitățile dezvoltării social-economice și politice a țărilor Europei Occidentale la hotarul sec. XVIII – XIX.
2. Caracterizați ideile politice ale lui Benjamin Constant și Alexis de Tocqueville ca reprezentanți ai liberalismului francez.
3. Analizați liberalismul englez reprezentat prin opera lui Jeremy Bentham și John Stuart Mill.
4. Estimați contribuția doctrinei liberale la dezvoltarea gândirii politice occidentale.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expositive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale, individuale.*

Strategii și sarcini de lucru individual:

Se va efectua ***analiza ideilor politice ale doctrinei liberale în dimensiunea evoluării lor.*** Studenții vor trebui să argumenteze de ce anumite idei au evoluat într-un anumit mod și nu altfel; care au fost circumstanțele și dacă poate omul să-și impună interesul față de această evoluție sau acest proces este absolut obiectiv?

Literatura recomandată:

1. Constant B. *Despre libertate la antici și moderni* / Trad. de Corina Dimitriu. Iași: Institutul European, 2006.
2. *Fundamentele gândirii politice moderne (Antologie comentată)* / Coord. A.-P. Iliescu, E.-M. Socaciu. Iași, 1999.

3. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
4. Ene G. (coord.). *Filosofia politică a lui John Stuart Mill*. Iași: Polirom, 2000.
5. Goian I. *Istoria ideilor politice*. București: UCDC, 2005.
6. *История политических и правовых учений*/ Под ред. В.С. Нерсисянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
7. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
8. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane)*. Prelegeri. Chișinău, 1999.
9. Tocqueville A. *Vechiul regim și revoluția* / Trad. de Cristian Preda. București: Nemira, 2001.
10. Trăsnea O. *Filosofia politică: momente și semnificație*. București, 1986.
11. Tocqueville A. *Despre democrație în America* / Trad. de Magdalena Bpiangiu și Beatrice Staicu. București: Humanitas, 2005.
12. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
13. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).
14. Vergara Fr. *Temeiurile filosofice ale liberalismului*. București: Nemira, 1998.

Tema 20. Mișcarea muncitorească și emergența gândirii socialiste

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Identificați contextul social-economic și politic al apariției socialismului utopic asociaționist din prima treime a secolului XIX.
2. Analizați ideile politice ale lui Saint-Simon și apologia sistemului industrial.
3. Caracterizați ideile politice ale lui Charles Fourier și experiența „Falansterului”.

4. Evaluați contribuția asociaționismului comunitar al lui Robert Owen la dezvoltarea gândirii socialiste.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expositive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – preponderent de grup.

Strategii și sarcini de lucru individual:

Studentii vor elabora un **eseu** cu tema: *Organizarea muncii și a societății umane în concepția lui Charles Fourier și ecoul ei în spațiul românesc*. Lucrarea va purta un caracter aplicativ, evidențiind aspectele de coincidență, dar și particulare ale ideilor asociaționiste în spațiul românesc.

Literatura recomandată

1. Андерсон К.М. *Мексиканский проект Роберта Оуэна*. În: *История социалистических учений*. Москва, 1987.
2. Аникин А.В. *Юность науки: Жизнь и идеи мыслителей-экономистов до Маркса*. Москва, 1985.
3. Фурье Шарль. *Избранные сочинения*. Т. I-IV. Москва – Ленинград, 1951-1954.
4. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
5. Goian I. *Istoria ideilor politice*. București: UCDC, 2000.
6. *История политических и правовых учений*/ Под ред. В.С. Нерсесянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
7. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
8. Плеханов Г.В. *Французский утопический социализм 19 в.* În: *Избранные философские произведения*. Москва, 1957. Т. III.
9. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane)*. Prelegeri. Chișinău, 1999.

10. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
11. Волгин В.П. *Очерки истории социалистических идей*. Москва, 1975.
12. *Утопический социализм: Хрестоматия* / Общ. ред. А.И. Володина. Москва, 1982.

Tema 21. Doctrina politică marxistă și contradicțiile ei

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Relatați izvoarele, esența și fundamentul filosofic al doctrinei marxiste.
2. Analizați ideea revoluției socialiste și a dictaturii proletariatului ca legitate de trecere la comunism în concepția marxistă.
3. Caracterizați proiectul marxist al societății comuniste. Leninismul – continuarea marxismului în secolul XX.
4. Evaluați destinul istoric al doctrinei marxiste în dezbaterile contemporane.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expozitive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale*.

Strategii și sarcini de lucru individual:

Se va elabora o **comunicare eseistică** cu tema: *Doctrina marxistă și destinul ei istoric*, prin care studenții vor încerca să realizeze o explicație (din punctul lor de vedere, cu argumentări selectate din literatura recomandată) a necoincidențelor și contradicțiilor dintre aspectul doctrinar, ideologico-propagandist și economico-științific al doctrinei.

Literatura recomandată:

1. Becançon, A. *Originile intelectuale ale leninismului*. București: Humanitas, 1993.
2. Carpinski A. *Doctrina Politică Contemporană*. Iași: Moldova, 1992.
3. Goian I. *Istoria ideilor politice*. București: UCDC, 2000.
4. *Istoria ideilor politice* – Culegere de texte, reader de curs și seminar, Biblioteca SNSPA, 2013-2014.
5. *История политических и правовых учений*/ Под ред. В.С. Нерсесянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
6. Marx K., Engels F. *Manifestul Partidului Comunist*. București: Editura Politică, 1969, ed. a IX-a.
7. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
8. Pisier E. (coord.). *Istoria ideilor politice*. Timișoara: Armacord, 2000.
9. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane)*. Prelegeri. Chișinău, 1999.
10. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
11. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).
12. Voiculescu M. *Tratat de Doctrina Politică*. București: Eficient, 2000.

Tema 22. Gândirea politico-juridică europeană din jumătatea a doua a secolului XIX - începutul secolului XX

Sarcini de evaluare/autoevaluare:

1. Identificați premisele social-economice și spirituale ale gândirii politice la intersecția secolelor XIX-XX.
2. Caracterizați concepția despre „voința de putere” a lui Friedrich Wilhelm Nietzsche.
3. Analizați opera lui Max Weber ca unul dintre fondatorii sociologiei politice a secolului XX.

4. Caracterizați teoria ciclică a schimbărilor istorice a lui Oswald Șpengler.

Strategii și forme de organizare a activității didactice:

Strategii centrate deopotrivă pe acțiunea profesorului și a studentului:

- strategii expositive (*expunerea problemei*);
- strategii euristice (*explicarea cauzală și explicarea teleologică*);
- strategii bazate prioritar pe învățare prin descoperire (*descoperire dirijată, descoperire deductivă*).

Forme de organizare a activității didactice – *preponderent frontale*.

Strategii și sarcini de lucru individual:

Elaborarea eseului cu tema *Istoria ideilor politice și apariția științelor politice contemporane: problema interdependenței* se va axa pe demonstrația contribuției reciproce a fiecărui dintre aceste domenii atât din perspectivă istorică, cât și din punctul de vedere al structurii sistemului de științe politice. Diferențierea și hibridizarea procesului de cunoaștere a politicului caracteristic celei de-a doua jumătăți a secolului XX în toate amănuntele sale va fi punctul de pornire a demonstrației.

Literatura recomandată:

1. *Dicționar de scrieri politice fundamentale*. București: Humanitas, 2000.
2. *Enciclopedia operelor fundamentale ale filosofiei politice. Epoca modernă*. București: Editura Institutului de Teorie Socială, 2001.
3. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсисянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
4. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iași: Polirom, 2008.
5. Nietzsche F. *Opere complete*. Vol. II. Timișoara: Hestia, 1998.
6. Nietzsche F. *Dincolo de Bine și Rău*. București: Humanitas, 1991.
7. Nietzsche F. *Amurgul idolilor*. București: Humanitas, 2001.
8. Spengler O. *Declinul Occidentului*. Vol. I-II / Traducere I.Lașcu. București: Beladi, 1996.
9. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.

10. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_-USPEE2017.pdf (vizitat 13.02.2017).
11. Vlăduțescu Gh. *O istorie a ideilor filosofice*. București: Editura Științifică, 1990.
12. Weber Max. *Politica, o vocație și o profesie*. București: Anima, 1992.
13. Weber Max. *Etica protestantă și spiritul capitalismului*. București: Humanitas, 1993.

VIII. BIBLIOGRAFIE

În limba română

1. Alighiere D. *Infernul, Purgătorul, Paradisul*. Vol. I-III. Chișinău, 1968.
2. Aristotel. *Politica*. București: Antet, 1996.
3. Aristotel. *Politica* / Trad. de Alexander Baumgarten, ediție bilingvă. București: IRI, 2001.
4. Aristotel. *Etica Nicomahică* / Trad. de Stella Petece. București, 1998.
5. Augustin A. *Despre cetatea lui Dumnezeu*. Vol. I / Trad. de Paul Găleşanu. București: Editura Științifică, 1998.
6. Bădăraș D. *Studii introductive la Montesquieu*. București, 1994.
7. Becançon, A. *Originile intelectuale ale leninismului*. București: Humanitas, 1993.
8. Boari V. *Filosofia și condiția morală a cetății*. Cluj: Dacia, 1991.
9. Brădescu F. *Doctrine politice. Filosofie politică și socială*. Vol. 2. București, 2000.
9. Bulgaru M. *Gândirea iluministă în Moldova: opinii și realități*. Chișinău, 2001.
10. Campanella T. *Cetatea soarelui*. București: Editura Științifică, 1969.
11. Carpinschi A. *Doctrine politice contemporane*. Iași: Moldova, 1992.
12. Cazan Gh.Al. *Istoria filosofiei românești*. București: EDP, 1984.
13. Châtelet F., Pisier E. *Concepțiile politice ale secolului XX*. București, 1994.
14. Cernica V. *Cetatea sub blocada ideii. Schiță fenomenologică a istoriei gândirii politice*. Iași: Institutul European, 2005.
15. Chenu M.D. *Toma d'Aquino și teologia*. București: Univers Enciclopedic, 1998.
16. Cicero. *Opere alese*. Vol. II. București: Univers, 1973.
17. Cicero. *Despre îndatoriri*. București: Editura Științifică, 1957.
18. Colas D. *Dicționar de gândire politică*. București, 2010.

19. Constant B. *Despre libertate la antici și moderni* / Trad. de Corina Dimitriu. Iași: Institutul European, 2006.
20. Cornea P., Zamfir M. *Gândirea românească în epoca pașoptistă (1830-1860)*. Vol. I. *Antologie*. București: Editura pentru Literatură și Artă, 1969.
21. Crișan R.M. *Spre Eminescu. Răspuns românesc la amenințările prezentului și la provocările viitorului*, Ediția a III-a revizuită. București: Cartea Universitară, 2005.
22. *Dicționarul marilor gânditori politici* / Coord. R.Behewick, Ph. Green. București, 2002.
23. *Din gândirea politico-juridică din România*. București, 1974.
24. *Doctrina lui Confucius sau cele patru cărți clasice ale Chinei*. Iași, 1994.
25. Dulgheru V. *Eminescu și unitatea națională*. În: *Literatura și Arta*, 13 iunie, 2002.
26. Enăchescu C. *Socrate (Descoperirea omului și cunoașterea pe sine)*. București, 1994.
27. *Enciclopedia Blackwell a gândirii politice* / Coord. D.Miller. București, 2000.
28. *Enciclopedia operelor fundamentale ale filosofiei politice. Epoca modernă*. București: Editura Institutului de Teorie Socială, 2001.
29. Gilson É. *Filozofia în Evul Mediu* / Trad. de Ileana Stănescu. București: Humanitas, 1995.
30. Gray J. *Cele două fețe ale liberalismului*. În: Ene G. (coord.) *Filosofia politică a lui John Stuart Mill*. Iași: Polirom, 2000.
31. Engels F. *Originea familiei, a proprietății private și a statului*. București: Editura Politică, 1961.
32. Erasmus din Rotterdam. *Elogismul nebuniei, sau discurs despre lauda prostiei*. București: Antet, 1989.
33. Erasmus din Rotterdam. *Despre război și pace*. București: Editura Științifică. 1966.
34. *Fundamentele gândirii politice moderne (Antologie comentată)* / Coord. A.-P. Iliescu, E.-M. Socaciu. Iași, 1999.
35. Goian I. *Istoria ideilor politice*. București: UCDC, 2000.
36. Goian I. *De la polis la ontologia politică*. București: Editura Institutului de Teorie Socială, 2001.

37. Goian I. *Polis și filosofie politică: idei și forme politice clasice*. București: ȘPRI, 2009.
38. Goian I. *Machiavelli, enigmaticul*. București, 2008.
39. Gorincioi Iu., Moșneaga V. *Constantin Stere – mare personalitate în istoria gândirii politice naționale*. În: MOLDOSCOPIE (Probleme de analiză politică), 2017, nr.1(LXXVI).
40. Gorincioi Iu. *Francesco Guicciardini – gânditor politic al Renașterii italiene* (suport metodic la studierea gândirii politice în epoca Renașterii). În: MOLDOSCOPIE (Probleme de analiză politică), 2017, nr.2 (LXXVII).
41. Gulian C.I. *Nietzsche*. București, 1994.
42. Grotius Hugo. *Despre dreptul războiului și al păcii*. București: Editura Științifică, 1968.
43. Juc V. *Din istoria gândirii politice românești (în Moldova)*. Material didactic, Chișinău: USM, 1997.
44. Xenophon. *Amintiri despre Socrate* / Trad. de Grigore Tănăsescu. Chișinău: Hyperion, 1991.
45. Kant Im. *Către pacea perpetuă*. În: *Scriseri moral-politice* / Trad. de Rodica Croitoru. București: Editura Științifică, 1991.
46. Kogălniceanu M. *Texte social-politice alese*. București: Editura Politică, 1977.
47. Le Goff Jacques. *Pentru un alt Ev Mediu* / Trad. de Maria Carpov. București: Meridiane, 1986.
48. Locke J. *Al doilea tratat despre cârmuire. Scrisoare despre toleranță*. București: Nemira, 1999.
49. *Integritatea concepției: Eminescu și ideile politice*. În: Mihăiescu V. *Viciul nepedepsit*. București, 1992.
50. *Istoria ideilor politice: Culegere de texte, reader de curs și seminar*. Biblioteca SNSPA, 2013-2014.
51. Machiavelli N. *Principiile*. Ediție bilingvă/ Trad. de Nina Façon, București: Humanitas, 2006.
52. Machiavelli N. *Istoriile florentine*. București: Editura Științifică, 1967.
53. Maga M. *Filosofia politică a Occidentului medieval*
http://www.mihaimaga.ro/filosofie/filosofie_politica_medievala.html

54. Mesaroş C. *Filosofii cerului. O introducere critică în filosofia medievală*. Timişoara: Editura Universităţii de Vest, 2005.
55. Manent P. *Originile politicii modernne. Machiavelli. Hobbes. Rousseau*. Bucureşti: Nemira, 2000.
56. Marc A. *Către sine însuşi* / Trad. de Ştefan Bezdechi. Bucureşti: Vestale, 2006.
57. Marx K., Engels F. *Manifestul Partidului Comunist*. Bucureşti: Editura Politică, 1969, ed. a IX-a.
58. Marx K. *Critica Programului de la Gotha*. În: Marx K., Engels F. *Opere*, Vol. 19. Bucureşti: Editura Politică, 1964.
59. Mazariuc C. *Babeuf şi conspiraţiile pentru egalitate*. Bucureşti, 1964.
60. Mihai Eminescu. *Scrisori politice*,
http://www.vistieria.ro/carti/istoria_romanilor/scrisori_politice.pdf
(vizitat 14.03.2017).
61. Mill J.St. *Utilitarismul*. Bucureşti: Alternative, 1994.
62. Miroiu M., Miroiu A. *Ghid de idei politice*. Bucureşti, 1991.
63. Montesquieu. *Despre spiritul legilor*. Vol. I – III /Trad. de Armand Roşu. Bucureşti: Editura Ştiinţifică, 1964-1970.
64. Morus Th. *Utopia*. Bucureşti: Editura Ştiinţifică, 1958.
65. Muraruşu D. *Naţionalismul lui Eminescu*. Bucureşti, 1994.
66. Mureşan C. *Europa Modernă*. Cluj-Napoca: Dacia, 1999.
67. Nay O. *Istoria ideilor politice*. Iaşi: Polirom 2008.
68. Nedelea M. *Istoria României: compendiu de curente şi personalităţi politice*. (Paşoptismul. Conservatorismul. Liberalismul). Bucureşti, 1994.
69. Nedelcea O. *Eminescu: Principii de guvernare, ştiinţă şi prevederea economică*. În: *Literatura şi Arta*, 28 octombrie, 1999.
70. Negulescu P.P. *Filosofia Renaşterii*. Bucureşti: Editura „Eminescu”, 1986.
71. Nietzsche F. *Opere complete*, vol. II. Timişoara: Hestia, 1998.
72. Nietzsche F. *Dincolo de bine şi de rău*. Bucureşti: Humanitas, 1991.
73. Nietzsche F. *Aşa grăit-a Zarathustra*. Bucureşti: Humanitas, 2000.
74. Nietzsche F. *Voinţa de putere*. Bucureşti: Aion, 1999.

75. Occam W. *Despre universalii*. Ediție bilingvă / Traducere din limba latină de Alexander Baumgarten, comentarii, note și studiu de Simona Vucu. Iași: Polirom, 2004.
76. Oțetea A. *Renașterea și Reforma*. București, 1969.
77. Păsat D. *Gândirea filosofică eminesciană*. În : Moldova Suverană, 7 martie 2001.
78. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011.
79. Platon. *Dialoguri*. București: Editura pentru literatură universală, , 1968.
80. Platon. *Legile*. În: Opere, vol. 6/ Trad. de Ștefan Bezdechi. București: IRI, 1999.
81. Platon. *Omul politic*. În: Opere, vol. 6/ Trad. de Andrei Cornea, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
82. Platon. *Republica*. În: Opere, vol. 5/ Trad. de Andrei Cornea, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
83. Platon. *Opere în 5 volume*. București, 1974.
84. Pițurca A. *Istoria ideilor politice*. Craiova: Universitaria 2001.
85. Polibiu. *Istorii* / Trad. de Vergil Popescu. București: Editura Științifică, 1966.
86. Popescu D. *Utopie – Cetatea cu vise și speranțe*. În: Economie teoretică și aplicată. <http://store.ectap.ro/articole/15.pdf> (vizitat 05.05.2017)
87. Popescu D. *Istoria gândirii economice din antichitate până la sfârșitul secolului XX*. Sibiu- București: Continent, 1999.
88. Rousseau J.J. *Contractul social*. București: Editura Științifică, 1957.
89. Rousseau J.J. *Discurs asupra inegalității dintre oameni*. București: Editura Științifică, 1958.
90. Roșca S. *Din istoria gândirii filosofice*. Chișinău, 1998.
91. *Socialismul utopic ca dublă formă de reacție față de urmările sociale negative ale capitalismului*. <http://www.stiucum.com/economie/doctrine-si-curente/320/socialismul-utopic-ca-dubl-for62292.php> (vizitat 13.02.2017).
92. Sprincean S. *Teoria și filosofia politică: concepții și personalități (Compendiu)*. Chișinău, 2014.
93. Spinoza B. *Tratatul politic*. București: E.S.P.Ș , 1952.

94. Spinoza B. *Tratatul teologico – politic*. București: Editura Științifică, 1960.
95. Stanciugelu Șt. *Istoria ideilor politice*. P. I, P. II. București, 2002. [on-line] <http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/politice-1.pdf>(vizitat 13.02.2017). <http://filosofiepolitica.files.wordpress.com/politice-2.pdf>(vizitat 13.02.2017).
96. Stoica Gh. *Machiavelli – filosof al politicii*. București: Editura Științifică, 2000.
97. Strah D. *Istoria gândirii politice. Din antichitate până în secolul al XVIII-lea (Prelegeri)*. Chișinău: USM, 1996.
98. Strah D. *Istoria gândirii politice (Din secolul XVIII până la apariția științei politice contemporane). Prelegeri*. Chișinău, 1999.
99. Strah D. *Semnificația științifică a studierii istoriei gândirii politice*. În: *Anale științifice ale USM. Seria „Științe socio-umane”*. Chișinău, 1998.
100. Strah D. *Istoria gândirii politice (ghid metodic)*. Chișinău: USM, 2003.
101. Străuțiu E. *Evoluția ideilor politice (Note de curs)*. Sibiu, 2007. [on-line] <http://ru.scribd.com/doc/85017334/60313817-idei> (vizitat 21.07.2014).
102. Spengler O. *Declinul Occidentului. Vol. I-II* / Trad. de I.Lascu, București: Beladi, 1996.
103. Terestchenko M. *Marile curente ale filosofiei politice*. Iași: Institutul European, 2000.
104. Tocqueville A. *Vechiul regim și revoluția* / Trad. de Cristian Preda. București: Nemira, 2001.
105. Tocqueville A. *Despre democrație în America* / Trad. de Magdalena Bpiangiu și Beatrice Staicu. București: Humanitas, 2005.
106. Toma d'Aquino. *Summa theologiae*. București: Editura Științifică, 2000.
107. Tomoiagă R. *Personalități și tendințe în perioada pașoptistă*. București, 1976.
108. Trăsnea O. *Filosofia politică : momente și semnificație*. București, 1986.
109. Trousson R. *Istoria gândirii libere. De la origini până la 1789*. Iași, 1997.

110. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Note de curs)*. Chișinău, 2011[on-line] <http://ro.scribd.com/doc/96624708/P-varzari-igp-Note-de-Curs-Chisinau-Pontos-2011-1> (vizitat 13.01.2015).
111. Varzari P. *Istoria gândirii politice (Compendiu)*. Material didactic pentru studenți. Chișinău, 2017 http://uspee.md/wp-content/uploads/2016/08/P.Varzari.IGPCompendiu.Ch_.-USPEE2017.pdf (vizitat 10.02.2017).
112. Voiculescu M. *Tratat de Doctrine Politice*. București: Eficient, 2000.
113. Weber M. *Politica, o vocație și o profesie*. București: Anima, 1992.
114. Weber M. *Omul de știință și omul politic*. București, 2011. [on-line] <http://www.humanitas.ro/files/media/omul-de-stiinta-si-omul-politic.pdf> (vizitat 13.09.2016).
115. Weber M. *Etica protestantă și spiritul capitalismului*. București: Humanitas, 1993.
116. Xenophon. *Amintiri despre Socrate* / Trad. de Grigore Tănăsescu. Chișinău: Hyperion, 1991.
117. Zub A. *Mihail Kogălniceanu, un arhitect al României moderne*. Iași: Institutul European 2005.

În limba rusă

1. *Антология мировой политической мысли. В 5-ти томах* / Рук. проекта Ю.Г. Семигин. Москва, 1997. [on-line] http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Polit/Sem/03.php (vizitat 27.04.2016).
2. Артхашастра. *Учебник по политике* http://erazvitie.org/article/arthashastra._uchebnik_po_politike (vizitat 10.12.16)
3. Быков Ф.С. *Зарождение общественно-политической мысли в Китае*. Москва, 1966.
4. Волгин В.П. *Очерки истории социалистических идей*. Москва, 1975.
5. Волгин В.П. *Развитие общественной мысли во Франции в XVIII веке*. Москва, 1977.

6. Горинчой Ю.А., Мошняга В.Г. *Дмитрий Кантемир – король среди философов и философ среди королей*. В: Политика в текстах – тексты в политике: наука истории идей и учений: Материалы Международной научной конференции «К 40-летию кафедры истории социально-политических учений факультета политологии МГУ имени М.В.Ломоносова, 28 – 29 октября 2011 года». Часть II. Тезисы выступлений. Москва: РОССПЭН, 2011, с.13–16.
7. Горинчой Ю.А., Мошняга В.Г. В.И. *Вернадский – великий разум в поисках истины* В: Experimentum – 2013: Сборник научных статей философского факультета МГУ им. М.В. Ломоносова; Под ред. Е.М. Мошелкова; Сост. А.В. Воробьев, Т.Ю. Денисова. Москва: Центр стратегической конъюнктуры, 2013, с.21-27, <http://conjuncture.ru/wp-content/uploads/2014/04/book-experimentum-2013.pdf> (vizitat 11.12.2016)
8. Горинчой Ю.А., Мошняга В.Г. *Забывшие имена: Константин Стере*. В: SCHOLA-2013. Материалы Международной научной конференции «Политика в текстах – тексты в политике: наука истории идей и учений», 30–31 октября 2013 года / Под ред. А.Ю. Шутова и А.А. Ширинянца. Сост. А.И. Волошин. — Москва: Издательство Московского университета, 2013, с.19–28. (ISBN 978-5-19-010858-3) http://schola.su/uploads/SCHOLA_2013_content.pdf (vizitat 11.12.2016)
9. Грималь П. *Цицерон*. Москва, 1991.
10. Дяттерева А.М. *История политических и правовых учений*. Москва, 2013. [on-line] <http://userdocs.ru/navigate/index-41266.html> (vizitat 13.09.2016).
11. Киселёв М.А. *Джанбатиста Вико*. Москва, 1980.
12. *История политических и правовых учений* / Под ред. В.С. Нерсисянца. 4-ое издание, переработанное и дополненное. Москва, 2007.
13. *История политических и правовых учений*: Электронная хрестоматия / Составитель: М.Н. Грачев. [on-line] <http://grachev62.narod.ru/hrest/content.html> (vizitat 25.04.2016).
14. *История политических и правовых учений* / Под общей ред. О.Э.Лейста. Москва, 1997. [online]

- [http://www.gumer.info/bibliotek Buks/Pravo/Leist/Index.php](http://www.gumer.info/bibliotek/Buks/Pravo/Leist/Index.php) (vizitat 13.12.2011).
15. Марченко М.Н., Мачин И.Ф. *История политических и правовых учений*. Москва, 2000. [online] <http://www.twirpx.com/file/246621/> (vizitat 13.09.2015).
 16. Миллер Д. *Политические учения (Краткое введение)*. Москва, 2007. [on-line] <http://afleninsk.alt-service.com/psihologiya/305c26b81139ea7ee6645a656c969caf> (vizitat 13.09.2015).
 17. Мирзаев С. Б. *Полибий*. Москва, 1986.
 18. Павлова Т.А. Уинстэнли. Москва, 1987.
 19. Ракитская И.Ф. *Политическая мысль итальянского Возрождения конца XIV – XV веков*. Ленинград, 1984.
 20. Решетников Ф.М. *Беккария*. Москва, 1987.
 21. Рутенбург В.И. *Титаны Возрождения*. Ленинград, 1976.
 22. Севастьянов Г., Иткин А. *Томас Джефферсон – политик*. Москва, 1989.
 23. Тонковидов В. *Философские воззрения М.Эминеску*. В: Коммунист Молдавии, 1989, №12.
 24. Утченко С.Л. *Цицерон и его время*. Москва, 1986.
 25. Чанышев А.Н. *История политических учений. Классическая западная традиция*. Москва, 2001. [on-line] <http://www.e5.ru/product/istoriya-politicheskikh-ucheniy-klassicheskaya-zapadnayatradsitsiya-antichnost-pervaya-chetvert-hih-veka-10056187/> (vizitat 13.09.2015).
 26. Чичерин Б.Н. *История политических учений. Первая часть. Древность, Средние века*. [on-line] http://dugward.ru/library/gosipravo/chicherin_ist_pr1.html (vizitat 20.03.2017).

IX. CERINȚE PENTRU ACTIVITĂȚILE INDIVIDUALE ALE STUDENȚILOR

În condițiile procesului de globalizare și ale decalajului existent între sistemele de învățământ din diferite țări, devine evidentă necesitatea sporirii competitivității studenților pe plan internațional. Totodată, se impune un nou mod de gândire și concepere a întregului sistem de învățământ superior. În didactica modernă, lucrului individual i se atribuie o dublă semnificație: pe de o parte, el este considerat *ca formă instructivă de muncă*, realizată fără intervenția profesorului, dar dirijată de el, iar, pe de altă parte, ca mijloc de încadrare a studenților în activitatea cognitivă de sine stătătoare și de formare a metodelor de activitate.

Și noi vom atrage o atenție deosebită lucrului individual, care este o formă de organizare a lucrului independent al studentului și prezintă munca intelectuală depusă de către acesta cu scopul de a însuși cunoștințele și de a-și forma priceperi și deprinderi în domeniul dat. Lucrul individual reprezintă *formă de activitate complexă și variată de învățare independentă, liberă, personală*, atât pentru realizarea obiectivelor procesului de învățământ, cât și a activității extardidactice în cadrul timpului ce-l are la dispoziție fiecare student.

Din perspectiva învățământului centrat pe student, studentul este cel care trebuie să acționeze, să-și mobilizeze forțele intelectuale, să manifeste preocupare pentru cunoaștere, inițiativă, să caute, să exploreze, să propună soluții la probleme, să vină cu idei noi, să formuleze opinii, ipoteze, să extragă concluzii, să argumenteze, să judece, să evalueze, să ceară ajutor, să comunice și să coopereze cu colegii și cu cadrele didactice. Altfel spus, în conformitate cu învățământul centrat pe student, *studentul contribuie la propria sa*

formare și dezvoltare personală și profesională printr-o serie de preocupări și activități realizate independent.

Sarcina de bază a lucrului individual/independent este atât formarea deprinderilor de a obține cunoștințe științifice în baza explorărilor personale, cât și susținerea interesului activ de a dobândi cunoștințe. Îl vor ajuta pe student în aceasta atât prezența activă la prelegeri și seminarii, cât și scrierea eseurilor, referatelor, recenzarea operelor fundamentale din istoria ideilor politice, analiza și comentariul textului original, constituirea tabelului glosarului de termeni noi însușiți, elaborarea hărții conceptuale la temele studiate.

Eseul este un studiu de proporții restrânse asupra unor teme filosofice, literare sau științifice, compus cu mijloace originale, expunând un punct de vedere personal, fără pretenția de a epuiza problema. Eseul se prezintă ca o lucrare de factură liberă, unde autorul tratează un subiect pe care nu-l epuizează. Prin eseu, de fapt, autorul ordonează, explică și interpretează un anumit punct de vedere pe o problemă sau alta. Într-un context universitar, un eseu este un exercițiu care oferă studentului posibilitatea să exploreze și să-și clarifice ideile despre un subiect. Un eseu este, de obicei, definit ca o lucrare coerentă. Compoziția eseistică oferă posibilități mari de a asocia idei venite din diferite domenii culturale. Eseul constă în consemnarea unor idei, a conexiunilor dintre ele, a părerii personale, într-o manieră elegantă. Eseistul încearcă să ofere o soluție, el nu o impune, nici n-o dogmatizează. Doar o propune. El ridică o problemă, punându-se pe sine și pe alții la încercare. Din acest punct de vedere, eseul este o modalitate de expresie intermediară între expunerea de păreri și studiul sistematic, în care fiecare părere este riguros susținută prin argumente, este o excelentă cale pentru dezvoltarea abilităților academice, o modalitate de verificare a procesării informaționale realizate și de a prezenta propriile idei și teorii cu referire la tema abordată. Deci, **eseul** se înscrie în categoria acelor instrumente de evaluare care solicită din partea studenților elaborarea unor răspunsuri deschise ce le dezvoltă *capacitatea de a*

formula, a descrie, a prezenta sau a explica diferite concepte, relații, argumente, metode de lucru, le permite să construiască răspunsuri, detectându-se astfel atât cunoștințele depozitate, cât și capacitatea de elaborare și exprimare.

Strategia de realizare a unui eseu și exigențele metodologice

Structura eseului	Criterii de evaluare	Termen de realizare
1) introducerea <pre>(precizarea temei susținute, menționarea diviziunilor eseului; identificarea tezelor susținute);</pre>	- mesajul eseului este <u>bine conturat</u>, ideile și teoriile prezentate sunt susținute de <u>argumente din bibliografie</u>; - conținutul eseului are o <u>logică coerentă</u>; - expunerea este realizată într-o manieră <u>critic-analitică</u>; - respectarea <u>dimensiunii socioeconomice și crono-istorice a ideilor politice</u>; - <u>efectul asupra societății contemporane a acestor idei</u>; - eseu se evidențiază prin <u>originalitate, creativitate, inovație</u>; - deschiderea spre politica contemporană; - efectul <u>influenței asupra viitorului mod de gândire</u>; - potențialul de <u>generare de idei noi</u>; - <u>potențialul de modificare a modului de existență</u>; - <u>argumente în promovarea opiniei personale</u>; - <u>textul eseului respectă</u>	În corespondere cu calendarul săptămânal planificat.
2) conținutul <pre>(studierea diverselor sfere semantice ale conceptelor; analiza exemplurilor reprezentative; determinarea unor modele teoretice de „soluționare” a problemei; efectuarea unui demers critic asupra modelelor teoretice);</pre>		

3) concluzii (elaborarea unei reflecții personale asupra problemei studiate).	cerințele gramaticale, ortografice, are un aspect estetic. - Volumul – 8-10 pagini A 4 culese la calculator.	
---	--	--

Tematica lucrului individual în baza orelor de seminar

1. Locul <i>Istoriei ideilor politice</i> în sistemul științelor politice
2. Dimensiunea contemporană a confucianismului ca curent politico-moral
3. Rolul polisului în devenirea gândirii politice ca domeniu de sine stătător
4. Eternitatea lui Socrate pentru politica contemporană
5. Teoria anacyclosis-ului a lui Polibiu / Esența creștinismului și semnificațiile lui
6. Contribuția lui Dante Alighiere în afirmarea demnității umane
7. Rolul lui Marsilio da Padova în constituirea științei politice moderne
8. Rolul și pericolele machiavellismului în politică
9. Ideile politice ale lui Dimitrie Cantemir (1673 – 1723) ca întruchipare a preiluminismului român
10. Organizarea muncii și a societății umane în concepția lui Charles Fourier și ecoul ei în spațiul românesc
11. Doctrina marxistă și destinul ei istoric
12. Istoria gândirii politice și apariția științelor politice contemporane: problema interdependenței

Recenzia – este prezentarea succintă a unei opere fundamentale din *Istoria ideilor politice*, ținându-se cont de rolul și influența ei asupra evoluției modului de gândire al societății și de efectul revoluționar produs asupra statului la timpul său, dar și de ecoul perpetuu în istoria omenirii, de înaltul grad de actualitate pe care și-l mai păstrează încă opera respectivă. Recenzia constituie un exercițiu analitic necesar pentru comprehensiunea conținutului științific și

pentru a avea o atitudine critică și a putea forma opinii personale și judecăți de valoare asupra obiectului recenziei.

**Exigențe pentru recenzarea unei opere fundamentale
din lista bibliografică**

Strategii de realizare a recenziei	Structura recenziei	Criterii de evaluare a recenziei
<i>I. În partea introductivă se va prezenta succint locul, data, contextul apariției lucrării și date despre gânditor, titlul, editura, numărul de pagini, structura lucrării, prefața; importanța operei la momentul apariției, influența ei asupra evenimentelor istorice imediate și în perspectivă, ecoul ei spiritual asupra modului de gândire; locul pe care îl ocupa lucrarea respectivă în cadrul gândirii politice a autorului, dar și a Istoriei gândirii politice; actualitatea problemelor prezentate în material; comparație cu alte lucrări pe aceeași temă și comparație cu alte lucrări scrise de același autor.</i> <i>II. În rezumatul indicativ se va realiza descrierea materialului, prezentarea ideilor principale care reies din text, menționarea câtorva citate reprezentative, se vor</i>	<i>1. Prezentarea autorului și a interesului ce a determinat apariția lucrării</i> <i>2. Rezumatul indicativ</i> <i>3. Concluziile recenziei</i>	<i>Se va ține cont:</i> <i>1) de sursele relevante folosite;</i> <i>2) de gradul de înțelegere și capacitatea de selecție a datelor (strict legată de tematică);</i> <i>3) de aspectul analitic al lucrării;</i> <i>4) de expunerea critică și sintetizatoare a ideilor;</i> <i>5) de modul de prezentare și încadrare în timp;</i> <i>6) de calitatea concluziilor;</i> <i>7) de forma estetică a lucrării;</i> <i>8) de respectarea volumului – 4-5</i>

evidenția punctele forte și cele slabe ale textului, se vor analiza și întrebările fundamentale ale Istoriei gândirii politice, gradul de dezvoltare a lor de către autorul dat. III. În concluzii se va rezuma asupra ideilor emise și se va face evaluarea lor; vor fi formulate propuneri personale cu privire la noi moduri de abordare atât a problematicii de conținut, cât și a gradului de comprehensibilitate a gânditorului.		pagini A-4 culese la calculator; 9) de respectarea termenului de realizare: cu cel puțin două săptămâni înainte de examen.
---	--	--

Alcătuirea unei liste de termeni și noțiuni în ordine alfabetică, care va ajuta studentul să-și perfecționeze vocabularul științific, să-și perfecționeze gradul de comprehensiune/ cunoaștere a lucrurilor.

Tabelul glosarului

Elaborarea unui glosar explicativ al termenilor-cheie	- selectarea corectă a termenilor-cheie din temă;	- cantitatea și calitatea termenilor din glosar; - explicarea conceptuală și epistemologică; - explicarea fenomenologică (prin exemple); - gradul de concepere liberă a lor.	Permanent
Elaborarea hărții conceptuale la conținuturile studiate	- selectarea noțiunilor corecte	- ordonarea logică și corectă a conceptelor-cheie; - stabilirea conexiunilor și relațiilor între toate noțiunile.	Permanent

Analiza și comentariul de text (după *Enciclopedia operelor fundamentale ale filosofiei politice. Epoca modernă. București: Editura Institutului de Teorie Socială, 2001*) este o modalitate deosebit de complexă de muncă intelectuală, deloc facilă, prin care se transpune în fapt strategia de predare și învățare prin descoperire. Analiza și comentariul de text nu înseamnă simplă receptare pasivă și mecanică a materialelor, ci o prelucrare activă a acestora, însoțită de *reflecția personală* menită a *facilita înțelegerea conținutului ideatic, adoptarea unei atitudini critice și formularea unor judecăți de valoare*. Lectura trebuie însoțită de elaborarea conspectelor și rezumatelor. Lectura dată permite ca, la finalul unui efort intelectual susținut, să *se decanteze sensuri și semnificații, să se emită judecăți de valoare sau aprecieri pertinente* privitoare la anumite aspecte din opera unui autor, o anumită problemă; studenții *învață să identifice puncte de vedere, presupuziții, implicații; să analizeze logic, să coreleze și să caracterizeze ideile cuprinse în text; să regândească ideile cuprinse în text, să-și formeze un punct de vedere personal cu privire la problematica studiată*. Analiza și comentariul de text au ca rezultat, formarea ***gândirii reflexive-productoare***.

X. LISTA TEMELOR PENTRU TEZE DE AN/LICENȚĂ/ ESEURI/REFERATE/COMUNICĂRI

1. Teoria și metodologia *Istoriei ideilor politice*
2. Probleme actuale ale *Istoriei ideilor politice*
3. Paradigme ale *Istoriei ideilor politice*
4. Afirmarea și dezvoltarea ideilor politice în Orientul Antic
5. Aspecte politico-antropologice în doctrina confucianismului
6. Filosofia politică a lui Platon și contemporaneitatea
7. Aristotel ca fondator al cunoașterii politice
8. Doctrina politică a lui Aristotel
9. Sistemul gândirii politice și cultura politică
10. Polis-ul ca spațiu al genezei ideilor politice
11. Modelul socratic al comportamentului politic și politica contemporană
12. Datorie și destin în Cetatea Universală a lui Marcus Aurelius
13. Ideile politice ale creștinismului timpuriu
14. Gândirea politică în Europa medievală: esență, trăsături și tendințe spre realizare
15. Ideile politice ale umaniștilor medievali
16. Gândirea politică și dreptul savant în perioada medievală
17. Umanismul ca orientare socială a epocii Renașterii
18. Modele filosofice ale gândirii politice
19. Probleme privind separarea puterii și forma de guvernământ la gânditorii renașcențiști
20. Teoria politică a lui Niccolo Machiavelli
21. Contribuția lui Machiavelli și Bodin la dezvoltarea științei politice
22. Teoria suveranității a lui Jean Bodin: guvernarea și practica politică contemporană
23. Ideologia politică a Reformei și consecințele ei politice

24. Doctrina comunist-utopistă și principiile ghidării unui nou tip de societate
25. Concepțiile social-politice și juridice în perioada revoluției burgheze
26. Ideologia politică și de drept a revoluțiilor engleze din secolul XVII
27. Contribuția lui Jhon Locke la evoluția gândirii liberale
28. Iluminismul ca ideologie și curent social-politic
29. Contribuția iluminismului în spațiul românesc
30. Învățătura social-politică a lui Montesquieu și ecoul ei în politica contemporană
31. Curentele gândirii social-politice în perioada luptei coloniilor americane pentru independență
32. Ideile politico-juridice din perioada Marii Revoluții Franceze din secolul al XVIII-lea și consecințele lor epocale
33. Ideile politice ale lui Alexis de Tocqueville
34. Idea libertății în opera lui Benjamin Constant
35. Concepțiile politice ale reprezentanților filosofiei clasice germane și contribuția lor la dezvoltarea ideilor politice
36. Doctrina politică a lui Immanuel Kant și aportul ei la dezvoltarea progresistă a comunității umane
37. Doctrina liberalismului clasic: esență, trăsături și semnificație
38. Socialismul utopic în prima jumătate a secolului XIX și spiritul epocii
39. Concepția politică marxistă: esența, conținutul și destinul istoric
40. Gânditorii ilumiști din spațiul românesc și mișcarea pașoptistă
41. Premisele social-economice și spirituale ale apariției științelor politice contemporane
42. Doctrina politică a lui Max Weber și practica politică
43. Teoria weberiană a dominației și legitimitatea puterii
44. Max Weber și fenomenul birocrăției
45. Politica din perspectiva „voinței de putere” a lui Friedrich Wilhelm Nietzsche și critica ei contemporană
46. Teoria ciclică a schimbărilor istorice a lui Oswald Spengler și aprecierea ei din perspectiva adevărului istoric.

Iulia GORINCIOI
ISTORIA IDEILOR POLITICE
Ghid metodic

Redactare: *Ariadna Strungaru*
Machetare computerizată: *Tatiana Capliuc*

Bun de tipar 09.10.2017. Formatul $60 \times 84 \frac{1}{16}$
Coli de tipar 8,5. Coli editoriale 5,3.
Comanda 77. Tirajul 50 ex.

Centrul Editorial-Poligrafic al USM
str. Al.Mateevici, 60, Chişinău, MD-2009